

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV**

Evidenčné číslo: 105002/B/2019/36100138876803844

**VÝZNAM A ÚLOHA ZAHRANIČNÉHO OBCHODU
USA VO SVETOVOM OBCHODE**

Bakalárska práca

2019

Ľubomíra KUBÍKOVÁ

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

VÝZNAM A ÚLOHA ZAHRANIČNÉHO OBCHODU
USA VO SVETOVOM OBCHODE

Bakalárska práca

Študijný program: Medzinárodné ekonomické vzťahy
Študijný odbor: Medzinárodné ekonomické vzťahy
Školiace pracovisko: Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov a hospodárskej diplomacie
Vedúci záverečnej práce: Ing. Adam Cibul'a

BRATISLAVA 2019

Ľubomíra Kubíková

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som záverečnú bakalársku prácu vypracovala samostatne, na základe konzultácii a štúdia odbornej literatúry. Neporušila som autorský zákon a zoznam použitej literatúry som uviedla na príslušnom mieste.

Dátum: 29. 04. 2019

.....

Lubomíra Kubíková

Pod'akovanie

Touto cestou by som chcela pod'akovať Ing. Adamovi Cibul'ovi, vedúcemu bakalárskej práce, za odborné vedenie, za jeho trpezlivosť a všetky rady, ktoré mi poskytol. Ďakujem pani Ol'ge Stropkovičovej, knihovníčke, za pomoc pri hľadani potrebnej použitej literatúry.

ABSTRAKT

KUBÍKOVÁ, Lubomíra: *Význam a úloha zahraničného obchodu USA vo svetovom obchode*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov a hospodárskej diplomacie. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Adam Cibul'a Bratislava: FMV, 2019, s 54.

Cieľom bakalárskej práce je skúmanie a analýza zahraničného obchodu Spojených štátov amerických. Práca je rozdelená na dve časti, a to teoretickú i praktickú a zahŕňa 4 kapitoly. Obsahuje 1 graf, 3 tabuľky tabuliek a 1 obrázok. Prvá kapitola sa zaoberá teoretickými pojmami a poznatkami súvisiacimi so zahraničným Druhá kapitola je venovaná hlavnému cieľu a metodikám práce, ktoré budú využité pri skúmaní a analyzovaní zahraničného obchodu. Tretia a štvrtá kapitola predstavujú praktickú časť, ktoré bližšie opisujú zahraničný obchod Spojených štátov amerických vo svetovom obchode vo vzťahu k Mexiku v rámci NAFTA a aktuálny stav zahraničného obchodu v Spojených štátov amerických.

Kľúčové slová: zahraničný obchod USA, NAFTA, obchodná bilancia

ABSTRAKT

KUBÍKOVÁ, Lubomíra: *Importance and role of US foreign trade in world trade.* – University of Economics in Bratislava. Faculty of International Relations; Department of International Economic Relations and Economic Diplomacy. – Thesis Supervisor: Ing. Adam Cibul'a Bratislava: FMV, 2019, p. 54.

The goal of the bachelor thesis is to research and analyze the foreign trade of the United States of America. The thesis is divided into two parts, theoretical and practical, and includes 4 chapters. It contains 1 charts, 3 tables and 1 picture. The first chapter deals with the theoretical concepts and knowledge related to the foreign chapter The second chapter is devoted to the main goal and methodology of work, which will be used in the research and analysis of foreign trade. The third and fourth chapters represent a practical part that describes the United States' foreign trade in world trade in relation to Mexico under NAFTA and the current foreign trade situation in the United States.

Key words: foreign trade of USA, NAFTA, trade balance

Obsah

Zoznam použitých skratiek	08
Zoznam obrázkov, tabuliek a grafov	09
Úvod	10
1 Súčasný stav problematiky doma a v zahraničí	12
1.1 Teoretické vymedzenie zahraničného obchodu	12
1.2 Historické formovanie USA.....	19
1.2.1 <i>Stručný hospodársky vývoj USA od roku 1945 do roku 1999</i>	19
1.3 Charakteristika súčasného hospodárstva USA.....	21
1.4 Význam zahraničného obchodu pre USA	23
2 Cieľ práce a metodika práce	26
3 Zahraničný obchod USA vo svetovom obchode stimulujúci NAFTAOU	28
3.1 Predpoklady vzniku NAFTA	28
3.1.1 <i>Rozšírenie NAFTY o Mexiko a jej motívy</i>	29
3.1.2 <i>Hlavné ciele NAFTA</i>	30
3.1.3 <i>Vplyv NAFTA na hospodárstvo</i>	31
3.1.4 <i>Výhody a nevýhody prejavené v ekonomickej situácii USA a Mexika vplyvom NAFTA</i>	32
3.1.5 <i>Obchodná bilancia Mexika v spojitosti s USA</i>	35
3.2 Nový vývoj spolupráce v rámci USMCA	36
4 Aktuálny vývoj zahraničného obchodu USA	38
4.1 Zahraničný obchod USA.....	38
4.1.1 <i>Export a import za rok 2018</i>	39
4.1.2 <i>Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu USA</i>	40
4.1.3 <i>Komoditná štruktúra zahraničného obchodu USA</i>	42
4.1.4 <i>Hrubý domáci produkt</i>	43
4.1.5 <i>Verejný dlh USA</i>	45
4.2 Nové ekonomické smery (ciele).....	45
ZÁVER	47
Zoznam použitej literatúry	49

Zoznam použitých skratiek

G7	Skupina siedmich najsilnejších krajín sveta
HDP	Hrubý domáci produkt
MMF	Medzinárodný menový fond
MZVaEZ SR	Ministerstvo zahraničných vecí a Európske záležitosti Slovenskej republiky
NAFTA	Dohoda o severoamerickom pásme voľného obchodu
NATO	Organizácie Severoatlantickej zmluvy
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OSN	Organizácia spojených národov
USA	Spojené štáty americké
USD	Americký dolár
USMCA	Nová dohoda Spojených štátov, Mexika a Kanady

Zoznam obrázkov, tabuliek a grafov

Obrázky:

Obrázok 1: Geografické usporiadanie USA 18

Tabuľky:

Tabuľka 1: Podmienky štruktúry využívania výrobných faktorov 13

Tabuľka 2: Obchodná bilancia v rokoch 2014-2019 vyjadrená v mld. USD 33

Tabuľka 3: Zahraničný obchod tovarov USA za rok 2018 38

Grafy:

Graf 1: Štruktúra HDP 20

Úvod

„Často hovoria, že dobrý obchod je, keď vyhrajú obe strany. Úplný nezmysel. Dobrý obchod je, keď si vyhral ty. Porazíš oponenta a získaš niečo dobré pre seba. Na rokovaniach rád dosiahnem totálne víťazstvo. Práve preto mám toľko podarených obchodov.“ Donald Trump (prezident Spojených štátov amerických)

USA patria medzi najvyspelejšie krajiny sveta. Sú determinované rozvinutou a diverzifikovanou ekonomikou, výhodnou geografickou polohou, prírodnými zdrojmi, kapitálom či technologickou vyspelosťou. Vďaka ich mnohým výhodám majú značné prednosti, ktoré môžu uplatniť pri realizácii zahraničného obchodu. Práve zahraničný obchod predstavuje kľúčový medzník, ktorý umožňuje podporovať domácu výrobu, vznik nových pracovných miest a rozširovať svoje odbytové trhy na zahraničných trhoch. Avšak v zahraničnom obchode existuje mnoho bariér, ktoré zabraňujú voľnému pohybu tovaru či kapitálu. Tieto obmedzenia sťažujú realizáciu exportu a importu do krajiny. Tento fakt si dobre uvedomujú, preto sa snažia uzatvárať najefektívnejšie strategické obchodné partnerstvá pomocou bilaterálnych či multilaterálnych dohôd. Jednou z najvýraznejších dohôd je Dohoda o severoamerickom pásme voľného obchodu, ktorej signatármi okrem Spojených štátov amerických sú aj Kanada a Mexiko. Oba obchodní partneri predstavujú dve veľké ekonomiky s rozsiahlym vnútorným trhom a geografickou blízkosťou. Spojené štáty americké si vďaka obchodnému partnerstvu s Mexikom zabezpečili prísun nerastných surovín, na ktoré je Mexiko nesmierne bohaté. Okrem nerastných surovín si USA vytvorili odbytové trhy a stali sa najsilnejším investorom zahraničných investícií, ktoré smerujú do Mexika.

V našej práci sa bližšie zaoberáme zahraničným obchodom, ktorý prebieha v USA. Práca je rozdelená do štyroch kapitol. Prvá kapitola sa zaoberá teoretickými pojmami, s ktorými sa stretávame pri realizácii zahraničného obchodu a taktiež stručnými historickými faktami, ktoré predstavovali odrazový mostík súčasného vývoja americkej ekonomiky. V neposlednom rade sa v tejto kapitole stretávame aj so súčasným stavom amerického hospodárstva. Druhá kapitola obsahuje hlavný cieľ našej práce a metodiky, ktoré využívame na analýzu či skúmanie zahraničného obchodu. Tretia kapitola zahŕňa jednu z najvýznamnejších dohôd, ktoré uzavreli Spojené štáty americké na odstránenie bariér vyskytujúcich sa v zahraničnom obchode. V rámci

tejto kapitoly budeme bližšie špecifikovať jej ciele a vplyvy v rámci USA a Mexika. Mexiko sme si vybrali, pretože pre USA predstavuje strategického partnera, ktorý ovplyvňuje ekonomickým potenciálom, ktorý je do istej miery brzdený. Obe krajiny sú v mnohých ohľadoch veľmi rozdielne, no zároveň blízke. V štvrtej kapitole sa zaoberáme aktuálnym vývojom zahraničného obchodu, jeho komoditnou a teritoriálnou štruktúrou, vybranými makroekonomickými ukazovateľmi a novým vývojom ekonomiky USA.

V práci poukazujeme na vývoj zahraničného obchodu, ktorý sa v USA neustále formuje, na každoročné zvyšovanie hrubého domáceho produktu a na iné ďalšie faktory, ktoré sme zohľadnili. V rámci svetového obchodu zahraničný obchod USA špecifikujeme vo vzťahu k Mexiku.

1 Súčasný stav problematiky doma a v zahraničí

1.1 Teoretické vymedzenie zahraničného obchodu

Zahraničný obchod môžeme považovať za neoddeliteľnú súčasť ekonomiky štátov. Na to, aby sme správne pochopili jeho význam, najprv si tento pojem teoreticky vymedzíme. Zahraničný obchod definujeme ako „*časť sféry obehu tovaru, ktorá predstavuje výmenu so zahraničím. Zahraničný obchod v užšom slova zmysle zahŕňa výmenu hmotného tovaru so zahraničím. Zahraničný obchod v širšom slova zmysle zahŕňa okrem pohybu hmotného tovaru i pohyb služieb (nehmotného tovaru).*“¹ Taktiež je dôležité poznamenať, že „*zahraničný obchod tvoria dve zložky, a to export (vývoz) a import (dovoz) krajiny. Súčet hodnoty exportu a importu za určité obdobie tvorí obrat zahraničného obchodu. Zahraničný obchod sa týka výlučne iba jednej krajiny alebo skupiny krajín k ostatným krajinám sveta.*“²

Výkonnosť ekonomiky sa od roku 1991 v Spojených štátoch amerických meria pomocou hrubého domáceho produktu (HDP). Táto makroekonomická veličina vyjadruje „*súhrn (objem – množstvo) finálnych statkov (spotrebných statkov a investičných statkov) a služieb vyrobených a poskytnutých za určité časové obdobie (obyčajne za rok) výrobnými faktormi na území danej krajiny, bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť*“ a taktiež „*predstavuje trhovú hodnotu všetkých finálnych statkov a služieb vyprodukovaných na území danej krajiny.*“³

Ďalšou neoddeliteľnou súčasťou zahraničného obchodu je teritoriálna a komoditná štruktúra. Vo všeobecnosti môžeme komoditnú štruktúru špecifikovať ako „*hospodársku štruktúru krajiny. Vo vývoze prevažuje tovar, ktorý sa v krajine vyrába a v dovoze, naopak, hotové výrobky alebo suroviny, ktorých má krajina nedostatok, resp. súčiastky vyrobené v rámci medzinárodnej špecializácie výroby.*“⁴ Na komoditnú štruktúru nadväzuje teritoriálna štruktúra, ktorá „*je spravidla závislá na historických väzbách (bývalé metropoly a kolónie); geografickej polohe štátu, väčšinou sa obchoduje s krajinami, ktoré sú teritoriálne nie príliš*

---

¹ MICHNÍK, L., a kol., *Zahraničný obchod*, vyd. Bratislava: Sprint vfra, 1998, str. 19. ISBN 80-8884-31-8.

² LIPKOVÁ, E., *Medzinárodné hospodárske vzťahy*, vyd. Bratislava: Sprint dva, 2011, str. 19. ISBN 978-80-89393-37-4.

³ LISÝ, J. a kol., *Ekonomía*, vyd. Bratislava: Editačný program Ekonomickej univerzity, 2011, str. 363. ISBN: 978-80-8078-406-5.

⁴ LIPKOVÁ Ludmila a kol., *Medzinárodné hospodárske vzťahy*, vyd. Bratislava: Sprint dva, 2011, str. 19. ISBN 978-80-89393-37-4.

*vzdialené, aby sa znížili dopravné náklady; politickej orientácii štátu; komoditnej štruktúre zahraničného obchodu.*⁵“

Zahraničný obchod plný niekoľko funkcií. Všeobecne môžeme povedať, že primárne uskutočňujeme zahraničný obchod z dôvodu výmeny tovarov a služieb, a tým si uspokojujeme svoje potreby, či už individuálne alebo na národnej úrovni. Pričom sa snažíme o efektívnu výrobu a znižovanie nákladov. Funkcie ktoré zahraničný obchod plní môžeme klasifikovať do štyroch dôležitých funkcií – transformačná, proporcionalitná, parametrická a funkcia ekonomického rastu.

Transformačná funkcia, inak označovaná aj ako transmisná, spočíva v *„transformácii vecnej štruktúry vyrobenej produkcie v danej krajine na štruktúru skutočne použiteľnú a žiadanú, a to z hľadiska jej sortimentnej i kvalitatívnej skladby, podporuje zahraničný obchod efektívnejšiu exploatáciu disponibilných zdrojov.*⁶“ Práve táto funkcia pomáha krajinám zefektívniť domácu výrobu, lepšie využívať výrobné faktory, ktorými daná krajina disponuje a taktiež znižovať náklady na výrobu.⁷ Ďalšou funkciou je parametrická funkcia. Táto funkcia *„umožňuje porovnávať jednotlivé technicko-úžitkové charakteristiky, ale aj cenové a iné podmienky, za ktorých sú tovary ponúkané na medzinárodných trhoch.*⁸“ Tretia funkcia zahraničného obchodu je proporcionalitná funkcia, ktorá *„hovorí o podpore vývozu ako dôležitého nástroja na urýchlenie hospodárskeho rozvoja, sa dlhodobo presadzuje oproti pasívnemu prístupu spočívajúcemu v chápaní vývozu ako štandardného prostriedku slúžiacemu len na pokrytie nevyhnutných dovozných nárokov danej ekonomiky.*⁹“ Proporcionalitná funkcia pracuje na princípe komparatívnych výhod. Poslednú funkciu zahraničného obchodu uzatvára funkcia ekonomického rastu, inak nazývaná rastová funkcia. Funkcia ekonomického rastu *„vyjadruje vplyv zahraničného obchodu na efektívne využívanie domácich ekonomických*

---

⁵LIPKOVÁ, E., *Medzinárodné hospodárske vzťahy*, vyd. Bratislava: Sprint dva, 2011, str. 20. ISBN: 978-80-89393-37-4.

⁶BALÁŽ, P., *Medzinárodné podnikanie*, vyd. Bratislava: Sprint dva, 2010, str. 211. ISBN: 978-80-89393-18-3.

⁷LIPKOVÁ, E., *Medzinárodné hospodárske vzťahy*, vyd. Bratislava, Sprint dva. 2011, str.24-25. ISBN: 978-80-89393-37-4.

⁸BALÁŽ, Peter, *Medzinárodné podnikanie*, vyd. Bratislava: Sprint dva, 2010, str. 212. ISBN: 978-80-89393-18-3.

⁹BALÁŽ, Peter, *Medzinárodné podnikanie*, vyd. Bratislava: Sprint dva, 2010, str. 212. ISBN: 978-80-89393-18-3.

zdrojov.^{10c} Táto funkcia prispieva k ekonomickému rastu, taktiež prispieva k nárastu použitého národného dôchodku v porovnaní s vyrobeným. Výmenou tovarov a služieb zabezpečuje potrebné zisky pre krajinu.¹¹

Ďalším veľmi podstatným javom pre USA je medzinárodná deľba práce, ktorá je spúšťačom a stimulom zahraničného obchodu. Medzinárodná deľba práce predstavuje významný faktor, ktorý napomáha subjektom zahraničného obchodu zefektívniť výrobu, sériovosť výroby, ale aj znižovať jednotlivé náklady, ktoré vznikajú pri výrobe. Ovplyvňuje jej komoditnú a tovarovú štruktúru. Priorita USA spočíva v efektívite výroby, ktorá dokáže pokryť domácu aj zahraničnú spotrebu. Medzinárodnú deľbu práce možno charakterizovať ako „špecificky rozvinutú formu spoločenskej deľby práce, pri ktorej sa vytvárajú kooperačné a výmenné vzťahy medzi jednotlivými krajinami. Jej prejavom je medzinárodná špecializácia výrobcov na určité výrobné činnosti, ktoré sú determinované vybavenosťou každej krajiny výrobnými faktormi.“^{12c} Výrobné faktory predstavujú pre ňu neoddeliteľnú súčasť. Vybavenosť krajiny výrobnými faktormi určuje jej intenzitu zapojenia sa. S deľbou práce sme sa mohli stretnúť už v začiatkoch formovania civilizácie. Už vtedy práca predstavovala dôležitý faktor, ktorý poháňal rozvoj ľudstva. Keďže v spočiatku ľudstvo nedisponovalo výdobytkami vedy ani technologického procesu, či kapitálu dnešnej podoby, najvýznamnejším faktorom sa stali prírodné podmienky. Výroba v tomto období bola veľmi nízka. Avšak postupom času, ako sa ľudstvo ďalej rozvíjalo a veda si našla vo svete svoje významné miesto, všetko sa začalo meniť. Závislosť len na prírodných podmienkach začala klesať. Intenzitu zapojenia krajiny začali ovplyvňovať aj iné faktory, akým sú kvalifikovaná pracovná sila a kapitál. Nesmieme však zabudnúť, že prírodné zdroje nestratili svoju pozíciu potrebnosti. Do značnej miery medzinárodnú deľbu práce ovplyvňovali moreplavecké objavy a rôzne vynálezy, ktoré stáli za zrodom súčasných výdobytkov. Najväčší rozvoj medzinárodnej deľby práce prebiehal v 19. storočí po nástupe kapitalizmu, ktorý so sebou priniesol strojovú veľkovýrobu. Prírodné zdroje si svoju pozíciu ešte viac upevnili. Hlavne nerastné suroviny v krajinách, ktoré boli závislé, inak nazývané kolónie od priemyselne vyspelých krajín. Ani priemyselne vyspelé

---

¹⁰LIPKOVÁ, E., *Medzinárodné hospodárske vzťahy*, vyd. Bratislava: Sprint dva, 2011, str. 24. ISBN: 978-80-89393-37-4

¹¹MICHNÍK, E. a kol., *Zahraničný obchod*, vyd. Bratislava: Sprint, v.fra, 1998, str. 20. ISBN: 80-8884-31-8.

¹²MICHNÍK, E. a kol., *Zahraničný obchod*, vyd. Bratislava: Sprint, v.fra, 1998, str.5. ISBN: 80-8884-31-8.

krajiny ničím nezaostávali. Ich najsilnejšia dominancia spočívala v ich priaznivých podmienkach v ekonomike, ako v prípade USA. V obchodí svetových vojen všetko stagnovalo, avšak opätovný nárast potreby medzinárodnej deľby práce prišiel po druhej svetovej vojne. Práve v tomto období vedecko-technické výsledky boli aplikované do výrobných praxí, ktoré dodnes ovplyvňujú intenzitu zapojenia sa do medzinárodnej práce, ale hlavne postavenie krajín vo svetovom obchode.

Ďalším dôležitým pojmom, s ktorým sa stretávame pri medzinárodnej deľbe práce je špecializácia výrobcov. *„Stupeň výrobných špecializácií je podmienený rozvojom výrobných síl. Deľba práce je vždy spojená so zvyšovaním sériovosti výroby, s rastom produktivity práce, so znižovaním jednotkových nákladov výroby t.j. so zvyšovaním efektívnosti výroby.“*¹³ Na základe uvedeného tvrdenia môžeme zhodnotiť, že medzinárodná výrobná špecializácia, dokáže zhodnotiť využívanie výrobných faktorov tak, aby sa využívali čo najefektívnejšie, a tým sa zvyšovala efektívnosť výroby, ale zároveň sa znižovali náklady výroby. *„Výsledkom medzinárodnej výrobných špecializácií je produkcia vyrobená s nižšími nákladmi v porovnaní so zahraničnými výrobcami. Vstupom na svetový trh majú výrobcovia možnosť alternatívneho využitia dosiahnutej výhody.“*¹⁴ Ako sme už spomínali vyššie, výrobné faktory sú v medzinárodnej deľbe práce nesmierne dôležité. Nehovoríme len o výrobných faktoroch ako takých, ale aj o ich alokácii, ktorá vstupuje do medzinárodnej deľby práce. Existujú tu určité podmienky, ktoré vytvárajú štruktúru využívania výrobných faktorov:

---

¹³MICHNÍK E. a kol., *Zahraničný obchod*, vyd. Bratislava, Sprint, v. 1998, str. 15. ISBN: 80-8884-31-8.

¹⁴MICHNÍK E. a kol., *Zahraničný obchod*, vyd. Bratislava, Sprint, v. 1998, str. 16. ISBN: 80-8884-31-8.

Tabuľka 1 Podmienky štruktúry využívania výrobných faktorov

Podmienky štruktúry využívania výrobných faktorov	
<i>Prírodné podmienky</i>	<i>Sú dané geografickou polohou, klimatickými podmienkami, vodstvom, zdrojmi nerastného bohatstva, bonitou pôdy, demografickými podmienkami a pod.</i>
<i>Historické podmienky</i>	<i>Sú založené na tradícii vo výrobe niektorých druhov tovaru, ktoré postupne získali postavenie na svetových trhoch svojou kvalitou.</i>
<i>Technické podmienky</i>	<i>Sú spravidla úzko späté s ekonomickým rozvojom, najmä s vybavením práce kapitálom a vysokokvalifikovanou pracovnou silou.</i>
<i>Ekonomické podmienky</i>	<i>Zahrňajú celý komplex faktorov, predovšetkým – ekonomický rozmer krajiny, vybavenie kapitálom, dosiahnutý stupeň ekonomickej úrovne danej objemom tvorby hrubého domáceho produktu per capita (HDP p.c.), štruktúra tvorby HDP podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva.</i>
<i>Politické podmienky</i>	<i>Významne ovplyvňujú predovšetkým teritoriálnu štruktúru zahraničného obchodu krajiny, ale i celkovú teritoriálnu štruktúru medzinárodných ekonomických vzťahov.</i>

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa LIPKOVÁ, E., *Medzinárodné hospodárske vzťahy*, vyd. Bratislava, Sprint dva, 2011, str. 14. ISBN: 978-80-89393-37-4.

Každý obchod si vyžaduje určité pravidlá, regulácie či zásady, aby nedochádzalo medzi subjektami, ktoré v ňom pôsobia k nedorozumeniam až chaotickým situáciám. Ani zahraničný obchod nie je výnimkou. Pri zahraničnoobchodnej politike existujú rôzne definície, ktoré kladú dôraz na jej podstatu.

Zahraničnoobchodná politika predstavuje „*cieľavedomé koordinované úsilie mnohých krajín pri presadzovaní ambiciózných rozvojových plánov s cieľovou snahou dlhodobo sa presadiť v medzinárodnom ekonomickom súťažení si vyžaduje koordinované strategické kroky v mnohých oblastiach hospodárskeho života.*¹⁵“ Zahraničnoobchodnú politiku môžeme definovať aj ako „*súhrn zásad a im zodpovedajúcich prostriedkov, použitím ktorých štát centrálne, priamo, vedome pôsobí na stimuláciu alebo zoslabovanie určitých vývojových tendencií zahraničného obchodu.*¹⁶“ Obe definície vystihujú podstatu zahraničného obchodu. Na základe uvedených definícií môžeme zahraničnoobchodnú politiku považovať za súhrn zásad, ktoré sú uplatnené štátom prostredníctvom určitých regulácií, nariadení alebo zodpovedajúcich prostriedkov, ale na druhej strane štát využíva zahraničnoobchodnú politiku na presadenie sa v zahraničnom obchode a v neposlednom rade.

Globalizácia predstavuje nový smer pre zahraničný obchod. Neustály vývin ekonomických procesov v národných ekonomikách mal významný vplyv pri jej formovaní. Dôležité je si uvedomiť, že samotná globalizácia nesie mnoho pozitív ale aj negatív. V tejto časti sa budeme bližšie venovať globalizácii. „*Globalizácia má svoj ekonomický, politický, spoločenský, sociálny i psychologický rozmer.*¹⁷“ Začiatky globalizácie siahajú do 70. rokov 20. storočia. Práve toto obdobie prinášalo so sebou vedecko-technický pokrok. Pri globalizácii zohrávali dôležitú úlohu aj ropné šoky. V tomto období sme sa okrem globalizácie stretávali s ďalším pojmom – internacionalizácia, ktorá zahŕňala tovarové a kapitálové toky. Ako pri globalizácii, tak aj pri internacionalizácii bola dôležitá technická úroveň výrobných prostriedkov. Práve dostupné výrobné prostriedky určovali jej rozsah. Internacionalizácia sa realizovala prostredníctvom obchodnej výmeny. Pri obchodnej výmene zohrávali dôležitú úlohu komparatívne výhody, ktoré boli determinované výrobnými faktormi, ktorými krajina disponovala. Globalizácia a internacionalizácia formovala začiatky súčasného zahraničného

---

¹⁵ BALÁŽ, P. a kol., *Medzinárodné podnikanie*, vyd. Bratislava: Sprint, 2001, str. 261. ISBN: 80-88848-08-3.

¹⁶ LIPKOVÁ, Ľ., *Medzinárodné hospodárske vzťahy*, vyd. Bratislava: Sprint dva, 2011, str. 133. ISBN: 978-80-89393-37-4.

¹⁷ STANĚK, P., *Globalizácia svetovej ekonomiky*, vyd. Bratislava: EPOS, 2001, str. 5. ISBN: 80-8057-109-0.

obchodu. V tomto období dôležitú úlohu zohrávala aj liberalizácia obchodu. Avšak prvá polovica 20. storočia so sebou priniesla zoslabenie samotnej internacionalizácie. Zásluhy na jej zoslabení nemal len protekcionizmus, ale aj ropné šoky. Ropné šoky spôsobili krajinám problémy, s ktorými si museli poradiť. Na výroby tovarov a služieb sa začalo spotrebúvať viac výrobných faktorov a energie. Krajiny sa dokázali s problémami vysporiadať, čo viedlo k opätovnej liberalizácii. Pre zahraničný obchod nastali produktívne podmienky, ktoré zintenzívňovala aj medzinárodná deľba práce, ktorá prispela k rozvoji vzájomných vzťahov medzi subjektami. Vedecko-technologický pokrok, liberalizácia tovarových a kapitálových tokov predstavujú pre globalizáciu dôležité prvky, ktoré jej umožnili prebiehať medzi jednotlivými krajinami. Môžeme povedať, že globalizácia spôsobila nárast zahraničného obchodu v krajinách.¹⁸

Pri formovaní zahraničného obchodu USA sa spolupodieľala globalizácia, ktorá sa stala jeho neoddeliteľnou súčasťou. Globalizácia zohrala významnú úlohu pri vzniku transnacionálnych spoločností, ktoré sú pre Spojené štáty americké typické. Vďaka nim si rozširujú podnikateľskú činnosť na zahraničných trhoch. Svoj značný vplyv sa prejavil aj vo využití a alokovaní výrobných zdrojov.¹⁹ Avšak môžeme skonštatovať, že globalizácia má veľa pozitív, ale nemôžeme zabudnúť ani na jej negatíva. Rozmach globalizácie spôsobil nárast pracovných miest najmä na americkom trhu. Pre americký trh bola podpora pracovných miest nesmierne dôležitá a tento fakt si uvedomovali aj samotní najvyšší predstavitelia. Mohli by sme skonštatovať, že nárast pracovných miest sa javil ako pozitívny jav, čo do určitej miery áno, avšak pri takomto náraste pracovných miest prichádzali aj určité negatíva. Nové pracovné miesta, ktoré vznikli vďaka globalizácii, boli menej kvalifikované a často krát s nižšou mzdou. Dokonca tieto pracovné miesta boli na dobu určitú resp. skrátený pracovný úväzok. Nepredstavovali sto percentnú stabilitu pre zamestnancov.²⁰ Ďalšie negatívum globalizácie spočívalo v stratení časti svojej suverenity. Globalizácia so sebou priniesla vznik integračných zoskupení, do ktorých sa mnohé suverénne štáty začlenili. Práve toto začlenenie spôsobilo, že sa krajiny museli časti svojej suverenity vzdať. Obmedzovanie suverenity sa nedotýkalo len

---

¹⁸LIPKOVÁ, E., *Medzinárodné hospodárske vzťahy*, vyd. Bratislava: Sprint dva, 2011. ISBN: 978-80-89393-37-4.

¹⁹JENÍČEK, V., *Globalizace světového hospodářství*, vyd. Praha: C. H. Beck, 2002. ISBN: 80-7179-787-1.

²⁰STANĚK, P., *Globalizácia svetovej ekonomiky*, vyd. Bratislava: EPOS, 1999. ISBN: 80-8057-109-0.

integračných zoskupení, ale aj signatárov medzinárodných dohôd.²¹ „Každá jedna uzatvorená medzištátna dohoda znamená oklieštenie národnej suverenity v prospech národných záujmov.“²² Na druhej strane môžeme skonštatovať, že globalizácia síce obmedzila suverenitu krajín, ale samotných USA sa tento fakt až tak netýkal. USA si svoju dominanciu dokázali zachovať aj pri procese globalizácie i keď čiastočná suverenita mohla byť ohrozená.

1.2 Historické formovanie USA

USA si svoje dominantné postavenie na svetovom trhu formovali už od svojho vzniku. Avšak začiatky neboli jednoduché. V období, keď USA získali svoju nezávislosť praktizovali autarkčnú politiku. Hlavným dôvodom, bol fakt, že Spojené kráľovstvo s nimi prerušilo obchodné styky. Neskôr sa krajina orientovala na domáci vnútorný trh a ochraňovala ho protekcionizmom. Najväčšiu ochranu si vyžiadalo poľnohospodárstvo, ale aj priemyselná výroba. Toto obdobie môžeme vymedziť do konca druhej svetovej vojny. Avšak počas 20. storočia sa začali otvárať svetu. Orientáciu na domáci vnútorný trh vystriedalo zapojenie sa do medzinárodnej deľby práce, čo predstavoval spúšťač orientácie aj na vonkajší trh, ktorý bol dôvodom vzniku zahraničného obchodu. Na to, aby sme správne pochopili súčasný ekonomický stav a mieru zapojenia USA do zahraničného obchodu, musíme poznať niekoľko dôležitých a zároveň kľúčových faktorov prebiehajúcich v 20. storočí.²³

1.2.1 Stručný hospodársky vývoj USA od roku 1945 do roku 1999

V období medzi 30. až 40. rokmi mnohé štáty zasiahla druhá svetová vojna, ktorá spôsobila výrazné oslabenie ich ekonomiky. Tým, že USA boli ekonomicky a politicky dostatočne silné, dokázali pomôcť vojnou zničeným krajinám a ich oslabeným ekonomikám. Avšak v tomto období si USA do istej miery neuviedomovali svoju zodpovednosť, ktorú niesli. Tento fakt im bol častokrát vyčítaný, ale i navzdory tomu ich svet považoval za krajinu s hegemonickou silou.²⁴ Ich dominancia sa prejavovala v ekonomickom, ale aj v politickom

---

²¹LIPKOVÁ, E., *Medzinárodné hospodárske vzťahy*, vyd. Bratislava: Sprint dva, 2011, str. 100. ISBN: 978-80-89393-37-4.

²²Tamže

²³LIPKOVÁ, E., *Svetové hospodárstvo*, vyd. Bratislava: Sprint vďaka, 2000, str. 91. ISBN: 80-88848-35-0.

²⁴WALLERSTEIN, I., *The politics of the world-economy*, vyd. Cambridge: Press Syndicate of the University of Cambridge, 1984, str. 69. ISBN: 0-521-27760-4.

myslení. Jedným z dôvodov ich dominancie bolo dostatočné vlastníctvo kvalifikovanej pracovnej sily, rozsiahleho trhu, kapitálu, ale aj vhodných geograficko-ekonomických podmienok. Avšak tento dôvod nebol jediný. Obdobie 50. rokov 20. storočia pre USA predstavovali obdobie rozmachu. Počas týchto rokov sa o USA hovorilo ako o superveľmoci. Americká ekonomika tvorila jednu tretinu svetového HDP. Priemyselná výroba taktiež prosperovala, tvorila až 60 % americkej ekonomiky a svetový export tvoril 16 %. USA vedecko – technický pokrok predstavoval významný krok k úspešnej a efektívnej ekonomike, preto bol do veľkej miery podporovaný. Veľmi dôležitou súčasťou ekonomiky sa stal aj rýchlo rozvíjajúci sektor služieb. 70. roky priniesli so sebou obdobie ropných šokov, ktoré spôsobili veľkú krízu nie len pre USA, ale aj ostatné krajiny sveta. Práve v týchto rokoch malo svoje významné postavenie import surovín.²⁵ Obdobie 80. rokov 20. storočia prinieslo pokles konkurencieschopnosti niektorých odvetví. Došlo k vysokému zaťaženiu ekonomiky z dôvodu vojenských nákladov. Ďalší negatívny jav sa prejavil v raste vnútorných aj vonkajších dlhoch resp. zadlženosti.²⁶ Zvrat ekonomického vývoja nastal v období 90. rokov, presnejšie v prvej polovici. Recesia, ktorá v krajine pretrvávala spôsobovala mnoho zaťažujúcich ekonomických problémov. Avšak nástupom prezidenta Clintona sa celá situácia začala meniť. Prezident sa zameral na riešenie vnútorných problémov. Jeden z jeho hlavných cieľov bol vyjadrený v eliminácii rozsiahleho deficitu štátneho rozpočtu. Dôraz sa prikladal na obnovu hospodárskeho rastu, vďaka ktorému sa zároveň odstraňovala recesia. Môžeme skonštatovať, že 90. roky 20. storočia predstavovali pre ekonomiku USA jedno z najúspešnejších období, kde na jeho začiatku sa síce museli vysporiadať s recesiou a inými ekonomickými problémami, ktoré prebiehali v krajine, avšak toto temné obdobie prekonali úspešne. Po roku 1993 sa celá ekonomická situácia výrazne zlepšila.²⁷ Hlavne služby začali výrazne prosperovať. 73,3 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva sa podieľalo na produkcii služieb. USA sa vyznamenali vysokou úrovňou kvalifikovanej pracovnej sily. Služby sa podieľali na tvorbe HDP vo výške 72 %. Zahraničný obchod zaoberajúcimi sa službami začal predstavovať pre USA významný faktor t.j. vývoz nehmotného tovaru (služieb) tvorilo neoddeliteľnú súčasť exportu.²⁸

---

²⁵LIPKOVÁ, E., *Svetové hospodárstvo*, vyd. Bratislava: Sprint v.fra, 2000, str. 91. ISBN: 80-88848-35-0.

²⁶CIHELKOVÁ, E. a kol., *Světová ekonomika: Regiony a integrace*, vyd. Praha: Grada Publishing, spol. s r.o., 2002. ISBN: 80-247-0193-6.

²⁷CIHELKOVÁ, E. a kol., *Světová ekonomika: Regiony a integrace*, vyd. Praha: Grada Publishing, spol. s r.o., 2002. ISBN: 80-247-0193-6.

²⁸LIPKOVÁ, E., *Svetové hospodárstvo*, vyd. Bratislava: Sprint v.fra, 2000, str. 83. ISBN: 80-88848-35-0.

1.3 Charakteristika súčasného hospodárstva USA

USA sa pýšia svojou diverzifikovanou a technologicky najvyspelejšou ekonomikou na svete. Ich dominantné postavenie, ktoré si začali budovať už od svojho vzniku a hlavne v priebehu 20. storočia predstavujú odrazový mostík súčasného ekonomického stavu. Na ich dominantnom postavení na svetových trhoch sa taktiež podieľa ich geografická výhoda, politické zriadenie a aktívne členstvo v mnohých medzinárodných organizáciách. Sú členom OECD, G7, NATO, NAFTA a OSN. Skladajú sa z 50 štátov a federálneho dištriktu Kolumbia. Politické (štátne) zriadenie je zastúpené federatívnou republikou. S počtom obyvateľov 328 646 880 miliónov (4,27 % z celkovej svetovej populácie) a rozlohou 9 147 420 km² patria medzi tretí najväčší štát sveta.²⁹ Pre lepšie pochopenie, uvádzame obrázok, ktorý predstavuje mapu geografického usporiadania USA.

Obrázok 1: Geografické usporiadanie USA

Zdroj: Geografia, Spojené štáty americké, 2019.[online]. [cit. 2019-04-22]. Dostupné na internete:<<https://www.geography-exam.com/sk/atlas/amerika/usa/spojene-staty-americke.php>>

Z uvedeného obrázku môžeme vidieť, že USA predstavujú veľkú krajinu, ktorá má výhodnú geografickú polohu. Tento fakt krajine významne pomáha pri jej zahraničnom obchode. Spojené štáty americké susedia s rozsiahlou Kanadou a Mexikom. Obe krajiny predstavujú strategických partnerov, čo sa zobrazuje hlavne pri exporte a zahraničných

²⁹Worldometers, *U.S. Population* [online]. 2019. [cit. 2019-04-22]. Dostupné na internete: <<https://www.worldometers.info/world-population/us-population/>>

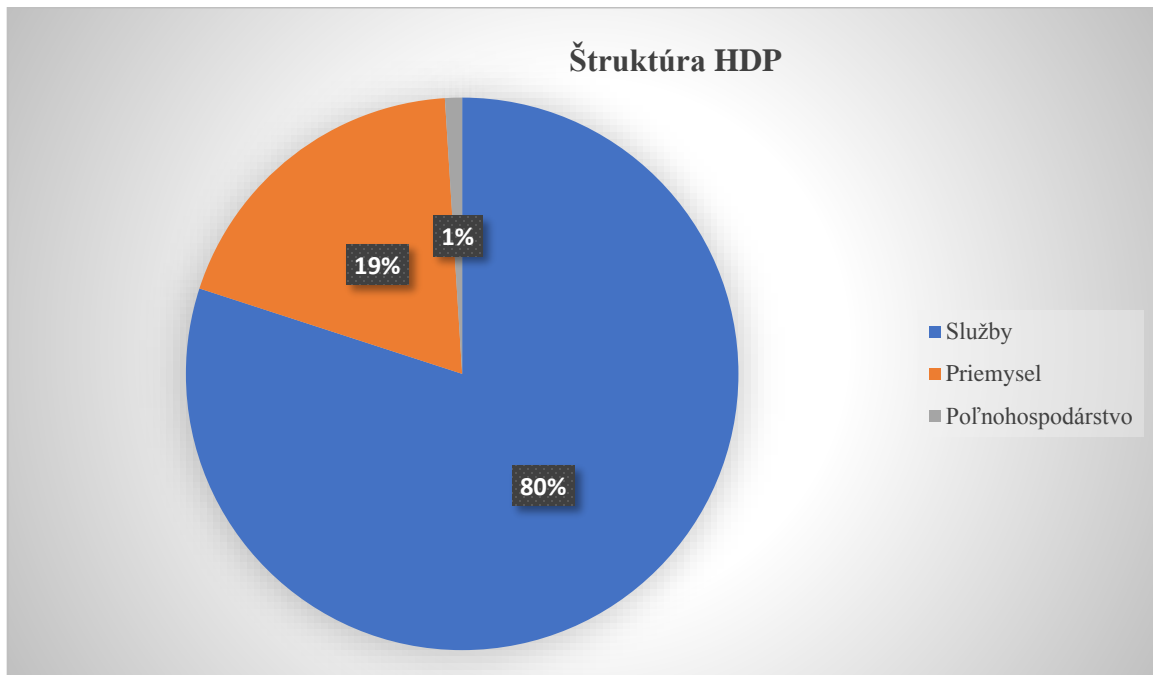
investíciách. Ďalším významným faktom je, že Spojené štáty americké obmývajú moria a oceány, ktoré sú kľúčovým faktorom pri realizácii exportu a importu s ostatnými krajinami sveta. Vo všeobecnosti môžeme skonštatovať, že krajina disponuje veľkým vnútorným trhom, ktorý umožňuje jednotlivým štátom (US) rozvíjať hospodárstvo na vysokej úrovni.

Štruktúra hospodárstva USA je vysoko diverzifikovaná. V krajine je rozvinutý primárny, sekundárny a terciárny sektor. Práve terciárny sektor, inak povedané služby sú krajinou najviac podporované. Služby sú moderné a v hospodárstve patria medzi najrozvinutejší sektor. Prejavuje sa to aj pri tvorbe hrubého domáceho produktu, kde služby predstavujú až 80 %. Avšak v konečnom exporte dosahujú len jednu tretinu. Druhým najrozvinutejším sektorom je sekundárny sektor, ktorý zastupuje priemysel. Na tvorbe hrubého domáceho produktu sa podieľa 19 %. Vyznačuje sa svojou vysokou diverzifikáciou. Krajina investuje svoj kapitál do inovácii a vysokých technológií zámerne. Prostredníctvom zvyšovania kvality v oblasti inovácii a technológií skvalitňuje svoje odvetvia hospodárstva, a tým si zabezpečuje diverzifikáciu. Investície a technológie vplývajú na rozvinutosť sektorov priemyslu. Ako príklad rozvinutých sektorov môžeme uviesť automobilový, letecký, obranný, chemický, telekomunikačný, petrochemický, metalurgický a elektronický priemysel, ale aj výrobu spotrebných tovarov a počítačov, potravinársky, farmaceutický, ťažobný či drevospracujúci priemysel. Na príkladoch sektorov priemyslu môžeme vidieť všestrannosť výroby a ich spomínanú diverzifikáciu. Spojené štáty americké patria k najväčším svetovým producentom a taktiež exportérom poľnohospodárskych výrobkov. Je zaujímavé, že sú zároveň aj najväčší spotrebitelia, pričom poľnohospodárstvo tvorí len cca 1 % hrubého domáceho produktu. Najvýznamnejšie poľnohospodárske produkty predstavujú pšenicu, kukuricu, sóju, obilie, ovocie, zeleninu, bavlnu, hovädzie mäso, bravčové mäso, hydinu, mlieko, mliečne výrobky a ryby.³⁰

---

³⁰MZVaEZ SR, *Ekonomická informácia o teritóriu, Spojené štáty americké* [internetový zdroj]. Bratislava, 2018, str. 6. [cit. 2019-04-22]. Dostupné na internete: <<https://www.mzv.sk/documents/752200/620840/Spojen%C3%A9+%C5%A1t%C3%A1ty+americk%C3%A9+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2018>>

Graf 1: Štruktúra HDP

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa MZVaEZ SR, *Ekonomická informácia o teritóriu, Spojené štáty americké* [internetový zdroj]. Bratislava, 2018, str. 6. [cit. 2019-04-22]. Dostupné na internete: <<https://www.mzv.sk/documents/752200/620840/Spojen%C3%A9+%C5%A1t%C3%A1ty+americk%C3%A9+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2018>>

Na základe grafu môžeme skonštatovať, že terciárny sektor má najväčšie zastúpenie na tvorbe hrubého domáceho produktu, ktorý predstavuje 80 %, priemysel a poľnohospodárstvo predstavujú dokopy 20 %.

1.4 Význam zahraničného obchodu pre USA

Pre USA má zahraničný obchod veľký význam. Tento fakt si dobre uvedomujú, a preto sa snažia vytvárať si, čo najsilnejšie väzby so strategickými partnermi. Jedným z takýchto partnerov je Mexiko. USA uzavreli v 20. storočí Dohodu o Severoamerickom pásme voľného obchodu najprv len s Kanadou, avšak neskôr sa uskutočnilo rozšírenie o Mexiko. Práve táto dohoda priniesla nesmierny význam pre americký zahraničný obchod. Aby sme pochopili zmysel zahraničného obchodu, ktorý prebieha medzi USA a Mexikom, budeme bližšie špecifikovať ekonomickú situáciu aj v Mexiku.

Mexiko inak nazývané Spojené štáty mexické patrí medzi jednu z najväčších ekonomík sveta a druhú najsilnejšiu ekonomiku v Latinskej Amerike.³¹ Mexiko je krajinou, ktorá ovplyvva veľkým ekonomickým potenciálom, pretože je determinovaná značným prírodným bohatstvom. Geografická poloha a lacná pracovná sila je ďalším význam faktorom, ktoré Mexiko ekonomicky posilňuje. Je zaradené medzi najbohatšie krajiny sveta. Na základe uvedených faktorov môžeme konštatovať, že Mexiko predstavuje významného strategického hráča v zahraničnom obchode nie len pre USA, ale aj iné krajiny, preto si tento fakt dobre uvedomujú. Už tu môžeme vidieť jeden z dôvodov, ktorý podnietil zahraničný obchod medzi týmito krajinami. Ďalším dôležitým faktorom je, že Mexiko sa vyznačuje svojím otvoreným trhovým hospodárstvom. Pre USA otvorené hospodárstvo predstavuje kľúčový faktor vzniku zahraničného obchodu, pretože si tak môžu rozširovať svoje odbytové trhy. Značná časť exportu smeruje práve do USA, napríklad v prvom polroku 2014 export predstavoval až necelých 79 %.³² Keď sa pozrieme na rok 2016, zistíme že sa export výrazne zmenil. Jeho hodnota vzrástla na cca 81 %, avšak v roku 2017 export poklesol o cca 2 %.³³ Mnohí americkí investori investujú svoje priame zahraničné investície práve do Mexika. V prípade zníženia dopytu zo strany USA sa mení objem mexického exportu. Tento jav môže so sebou priniesť mnoho negatív, jednou z nich je pokles zamestnanosti. Avšak existuje ďalší rad faktorov, ktoré ovplyvňujú ekonomický vývoj a situáciu v Mexiku. Keďže Mexiko vlastní zásoby ropy, a aj s ropou obchoduje, je pre neho veľmi podstatný cenový vývoj ropy. Okrem iného situáciu ovplyvňuje aj neistota na medzinárodných finančných trhoch, oslabenie vnútorného trhu, štrukturálne reformy alebo zhoršujúca sa bezpečnostná situácia.

USA predstavujú pre Mexiko najsilnejšieho obchodného partnera. Oba štáty majú spoločné väzby, ktoré sú na seba naviazané a výrazne sa ovplyvňujú.³⁴

---

³¹TARS, TREND, *USA čaká pád do recesie už o dva roky, zhoduje sa väčšina ekonómov*, [internetový zdroj]. Bratislava, 2018, str. 6. [cit. 2019-04-22.]Dostupné na internete: <<https://www.etrend.sk/ekonomika/usa-caka-pad-do-recesie-uz-o-dva-roky-zhoduje-sa-vacsina-ekonomov.html>>

³²MZVaEZ SR, *Ekonomická informácia o teritóriu, Spojené štáty americké* [internetový zdroj]. Bratislava, 2018, str. 2. [cit. 2019-03-10.]. Dostupné na internete: <https://export.slovensko.sk/wp-content/uploads/2015/04/Mexiko-Ekonomick%C3%A9-inform%C3%A1cie-o-terit%C3%B3riu_November-2014.pdf>

³³BusinessInfo, *Mexiko: zahraniční obchod a investice* [online]. Bratislava, 2019. [cit. 2019-03-20]. Dostupné na internete:<<https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mexiko-zahranicni-obchod-a-investice-19361.html>>

³⁴MZVaEZ SR, *Ekonomická informácia o teritóriu, Spojené štáty mexické* [internetový zdroj]. Bratislava, 2015. [cit. 2019-02-10]. Dostupné na internete: <https://export.slovensko.sk/wp-content/uploads/2015/04/Mexiko-Ekonomick%C3%A9-inform%C3%A1cie-o-terit%C3%B3riu_November-2014.pdf>

Na základe uvedených informácií, môžeme skonštatovať, že zahraničný obchod je pre USA významný z niekoľkých dôvodov:

- zabezpečujú si potrebné výrobné faktory,
- rozširujú svoje odbytové trhy na zahraničnej pôde,
- exportom podporujú zamestnanosť a vytváranie pracovných miest,
- upevňujú si svoje postavenie na svetovom trhu,
- svojou vyspelosťou určujú trendy vo výrobe.³⁵

Keďže zahraničný obchod je pre USA tak významný, snažia sa vytvárať výhodné podmienky, ktoré im ho uľahčia. Vstupujú do rôznych dohôd a tak odstraňujú bariéry a iné prekážky, ktoré sa vyskytujú pri obchode. Mexiko sa nestalo výnimkou a Dohoda o severoamerickom pásme voľného obchodu, ktorú spolu uzavreli, predstavovala aj predstavuje jednu z najdôležitejších obchodných dohôd vôbec.

---

³⁵Tamže

2 Cieľ práce a metodika práce

V súčasnosti je zahraničný obchod neoddeliteľnou súčasťou každej ekonomiky. USA využívajú zahraničný obchod na efektívne riadenie svojej ekonomiky. Vytvárajú si strategických partnerov a upevňujú si s nimi väzby.

Hlavným cieľom práce je analyzovanie zahraničného obchodu USA a poukázanie na jeho význam v rámci svetového obchodu vo vzťahu k Mexiku, za pomoci relevantných zdrojov a odbornej literatúry. Zahraničný obchod, ktorý medzi týmito krajinami prebieha, podnietilo uzavretie Dohody o severoamerického pásma voľného obchodu, ktorú budeme v rámci bližšie analyzovať. Práca je rozdelená do dvoch základných častí, a to teoretická a praktická. V teoretickej časti za pomoci odbornej literatúry definujeme základné teoretické pojmy, s ktorými sa pri zahraničnom obchode stretávame. Oboznamujeme sa so stručným historickým vývojom od 2. svetovej vojny Spojených štátov amerických, ktorý predstavuje odrazový mostík súčasného ekonomického stavu. Okrem historických predpokladov spomíname aj súčasnú hospodársku situáciu a jej štruktúru vyjadrenú v percentách hrubého domáceho produktu. V praktickej časti sa zameriavame na súčasný stav zahraničného obchodu ovplyvnený Dohodou o severoamerickom pásme voľného obchodu súvzťažne na Mexiko. Využitím štatistických internetových zdrojov ako napríklad International Trade Administration (ďalej len ITA) alebo Medzinárodný menový fond zisťujeme údaje o exporte, importe, komoditnej a teritoriálnej štruktúre za určité obdobie. Taktiež sa zaoberáme vzájomnými väzbami a zahraničným obchodom, ktorý vzniká medzi USA a Mexikom. V záverečnej časti práci špecifikujeme a bližšie analyzujeme aj nové smery, akými sa bude uberať Dohoda o severoamerickom pásme voľného obchodu, ktorú doplníme o aktuálny vývoj zahraničného obchodu USA.

Aby sme skúmaním mohli naplniť stanovený cieľ, použili sme metódy zhromažďovania údajov z odborných publikácií, ktoré sme doplnili o internetové zdroje zaoberajúce sa skúmanou tematikou. Poukázali sme na aktuálny vývin zahraničného obchodu skúmaných krajín, vplyv NAFTA, dosiahnuté hodnoty exportu a importu, hrubého domáceho produktu, nové uberajúce sa smery a iné javy, ktoré sa pri skúmaní vyskytli.

Pri analýze jednotlivých čiastkových cieľov sme využili predovšetkým internetové zdroje odkazujúce na aktuálne štatistické údaje, vzhľadom nato, že knižné publikácie neposkytovali všetky potrebné údaje. Knižné publikácie sme využili pri teoretickej časti, ktoré nám umožnili

správne pochopiť celú skúmanú problematiku a na základe nej sa odvíjať a orientovať na súčasnú situáciu. Najrelevantnejšie internetové zdroje boli ITA, ktoré nám poskytli údaje a hodnoty o exporte a importe skúmaných krajín za určité obdobie, taktiež nám pomohli špecifikovať teritoriálnu a komoditnú štruktúru. Ďalší dôležitý internetový zdroj bol medzinárodný menový fond, ktorý nám pomohol zistiť jednotlivé údaje o vybratých makroekonomických ukazovateľov. Podrobnejšie informácie o skúmanej problematike sme sa dozvedeli z ekonomických informáciách o teritóriách krajín publikovaných a dostupných priamo na stránke MZVaEZ SR. Tieto zdroje nám poskytli detailný náhľad a informácie o priebehu zahraničného obchodu skúmaných krajín jednotlivo a zároveň ich väzby v rámci NAFTA. Okrem vymenovaných zdrojov sme využili aj ďalšie, ktoré nám prehĺbili poznatky skúmanej problematiky.

Pri skúmaní stanoveného cieľa a jeho čiastkových cieľov sme využili niekoľko metód, ktoré nám pomohli overiť, poprípade potvrdiť pozitíva a negatíva, ktoré vyplývali zo skúmanej problematiky. Metódy, ktoré sme využili boli nasledovné:

- metóda indukcie, ktorá nám slúžila pri skúmaní určitého javu a sformulovanie záveru,
- metóda dedukcie, ktorá nám pomohla zo všeobecných faktov vyvodiť určitý pravdivý záver,
- metóda komparácie, pre nás najdôležitejšia metóda pomocou, ktorej sme mohli porovnávať odlišnosti alebo zhody skúmaných javov za určité obdobie,
- metóda analýzy, základná metóda pomocou, ktorej sme analyzovali konkrétne javy týkajúce sa stanovených cieľov a pomocou nej sme ich môžeme správne pochopiť a definovať.

Pomocou metódy analýzy budeme bližšie skúmať zahraničný obchod USA s pomocou vybraných makroekonomických ukazovateľov, teritoriálnu a komoditnú štruktúru, vplyv NAFTA na ekonomiku USA a Mexika, ekonomickú spojitosť medzi týmito dvoma krajinami, zahraničný obchod Mexika a nové trendy a zmeny, ktoré vyplývajú z NAFTA.

3 Zahranický obchod USA vo svetovom obchode stimulujúci NAFTA

V tejto kapitole sa budeme bližšie zaoberať vznikom Dohody o severoamerickom voľnom pásme, ďalej len NAFTA. Táto dohoda predstavuje pre americký zahraničný obchod značný význam pomocou, ktorého bolo možné odstrániť bariéry a iné prekážky, ktorý obchod sťažoval. Ďalej budeme analyzovať a následne porovnávať vybrané makroekonomické ukazovatele, export, import, vplyv NAFTA na zahraničný obchod, ale aj nové trendy, ktoré NAFTA priniesla.

3.1 Predpoklady vzniku NAFTA

USA si svoje postavenie vytvárali od obdobia, kedy dosiahli nezávislosť. Práve svojou supervelmocou ovplyvňovali smery, ktorými sa riadili mnohé štáty. Ich vplyv a silné postavenie na svetovom trhu mal značný význam pre vznik Dohody o severoamerickom pásme voľného obchodu, známej ako NAFTA. USA považovali za prioritu vytvoriť si také podmienky v zahraničnom obchode, ktoré by im uľahčili cestu na zahraničné trhy a tak mohli rozvíjať svoj export, ale aj import. Keďže samotný svet bol ovplyvnený liberalizáciou, aj ostatné krajiny zvažovali podobné priority. Prvým dôkazom, ktorý podporoval tieto myšlienky bola mnohostranná Všeobecná dohoda o clách a obchode (GATT), ktorá predstavovala základ k vzniku Svetovej obchodnej organizácie. Avšak organizácie tohto typu obnášali aj isté nevýhody, ktoré sa prejavovali v multilaterálnych dohodách alebo v ekonomických, či politických prioritách. Tieto fakty stimulovali USA vytvoriť inovatejšiu a výhodnejšiu spôsob vyhovujúci pre ich zahraničný obchod. Prvá myšlienka NAFTA pochádzala z roku 1979, kedy vtedajší prezident Ronald Reagan vyjadroval potrebu spoločného trhu pre severoamerický kontinent. Tento významný krok by predstavoval výraznú zmenu, z ktorej by profitovali všetky zúčastnené krajiny. Spočiatku USA mali záujem vstúpiť do podobnej dohody s Kanadou, veľkou susednou krajinou s rozsiahlym vnútorným trhom a dlhoročnou spoluprácou.³⁶

USA a Kanada, ako dve silné krajiny medzi sebou spolupracovali vyše 200 rokov. Obe ekonomiky boli konkurencieschopné, pomerne stabilné a dominantné na svetovom trhu.

---

³⁶KUNEŠOVÁ, H., CIHELKOVÁ, E., *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy. 3rd ed*, vyd. Praha: C. H. Beck, 2014., str. 319. ISBN 978-80-7400-502-2.

Ekonomická závislosť medzi týmito dvoma krajinami bola vyrovnaná a vzájomná. USA nemali prevahu nad Kanadou. Avšak, aj keď krajiny boli vysoko rozvinuté, existovali tu isté odlišnosti, ktoré ich spájali. Kanada v porovnaní s USA disponovala nedostatkom kapitálu. Avšak jej výhoda sa prejavila bohatým vlastníctvom nerastných surovín. Práve svojimi surovinami pomáhala USA v zásobovaní. Na druhej strane pre USA predstavovala Kanada kľúčového partnera. Dominantným dôvodom, ktorý tento fakt potvrdzoval, bol fakt, že Kanada predstavovala najväčšieho odberateľa amerických tovarov a zároveň prijímateľa amerických investícií. Medzivojnové obdobie 90. rokov 20. storočia, presnejšie roky 1929 – 1933 priniesli zhoršenie situácii na trhu a krízu, ktorá sa stala výrazným stimulom vzniku NAFTA. Ich vzájomný motív spočíval hlavne v zhoršení vzájomných vzťahov, ktoré brzdili riešenie vnútorných hospodárskych problémov, ktoré sa mali vyriešiť obmedzením importu a rozšírením exportu. Obe krajiny mali silné dôvody rozšíriť svoju vzájomnú integráciu a ekonomická situácia, ktorá v týchto rokoch pretrvávala, celý proces urýchlila. Celá situácia vyvrcholila v roku 1988, kedy USA a Kanada podpísali dohodu o voľnom obchode, známu ako Free Trade Act. Dohoda vstúpila do platnosti od 1.1.1989. Hlavným cieľom tejto dohody bolo úplné odstránenie ciel medzi nimi. Toto odstránenie bolo stanovené na 10 rokov.³⁷

3.1.1 Rozšírenie NAFTY o Mexiko a jej motívy

Dohoda o severoamerickom pásme voľného obchodu mala byť sformovaná z dôvodu úplného odstránenia prekážok vo vzájomnom obchode medzi USA a Kanadou. Motívom vzniku tejto dohody bola aj geografická blízkosť oboch krajín, ktoré majú podobný ekonomický systém. Obe krajiny sú dostatočne silné a stabilné na svetovom trhu. Ďalším motívom bola liberalizácia obchodu, ktorá bola pre USA zároveň kľúčová. Rozširovanie liberálneho obchodu bolo možno uskutočniť iba prostredníctvom Mexika. Krajina, akou bolo Mexiko predstavovalo pre USA rozhodne novú výzvu. Dostatočnou výhodou Mexika bol fakt, že táto krajina bola determinovaná bohatým množstvom nerastných surovín. Práve dostatočná determinovanosť nerastnými surovinami ju robila ekonomicky zaujímavou a potenciálnou krajinou. Existovali tu však obchodné bariéry, ktoré bolo nutné odstrániť. USA chceli tieto bariéry odstrániť, aj z dôvodu otvoreného mexického trhu služieb a ropných výrobkov. Avšak mexická ekonomika

---

³⁷LIPKOVÁ, Ludmila, *Svetové hospodárstvo*, vyd. Bratislava: Sprint vfra, 2000, str. 105. ISBN: 80-88848-35-0. (paraf.)

v tomto období bola málo saturovaná. Ďalšou motiváciou bola snaha pomôcť Mexiku s ich ekonomickým rozvojom. To však malo svoj podstatný dôvod. USA mohli získať dynamiku posilnenia exportu svojich výrobkov na mexických trhoch. V období 80. rokov 20. storočia USA ovplyvali s vysokou nezamestnanosťou. V rozšírení integrácii videli možnosť rozširovania potenciálnych trhov, ktoré by viedli k zväčšeniu ponuky na trhoch a následnej aj k zvyšovaniu samotnej zamestnanosti prostredníctvom nových pracovných miest. Rozšírením integrácie vznikala možnosť vytvoriť nové prostredie pre americké tradičné odvetvia a taktiež možnosť ich oživenia. Ako príklad môžeme uviesť automobilový priemysel, textilný, či oceliarsky priemysel. Okrem vytvorenia nového prostredia pre tradičné odvetvia hospodárstva, existovala možnosť rastu amerického exportu tovarov. Všetky motívy, ktoré prichádzali zo strán štátov boli dostačujúco silné, aby sa podpísala dohoda s rozšírením o Mexiko. NAFTA bola podpísaná 17. 12. 1992 USA, Kanadou a Mexikom. Do platnosti vstúpila 1. 1. 1994.³⁸

NAFTA odstránila tarify a obchodné prekážky medzi Spojenými štátmi americkými, Mexikom a Kanadou. Priniesla so sebou mnoho inovatívnych ustanovení. Zahraničný obchod výrazne vzrástol, čo sa pozitívne prejavilo, aj v zahraničných investíciách, ktoré plynuli cez tieto tri krajiny. Celkovo môžeme skonštatovať, že NAFTA priniesla viac výhod, ktoré ovplyvnili zahraničný obchod v celej Severnej Amerike a tým, posilnila export a import medzi USA, Mexikom a Kanadou.³⁹

3.1.2 Hlavné ciele NAFTA

Dohoda NAFTA je rozsiahly dokument, ktorý definuje rôzne ciele, pre ktoré bol tento dokument podpísaný. Obsahuje 8 článkov. Prvý článok špecifikuje všeobecné ustanovenia, druhý článok hovorí o obchode s tovarom, ktorý sa člení do jednotlivých kapitol, pričom každá z nich sa zaoberá, konkrétnymi záležitosťami, ktoré prináležia obchodu s tovarom. Tretí článok zahŕňa technické prekážky obchodu, štvrtý článok vyjadruje informácie o obstarávaní vlád, ktoré je prejavené vo forme verejného obstarávania. Piaty článok sa zaoberá investíciami

---

³⁸CIHELKOVÁ, E. a kol., *Světová ekonomika: Regiony a integrace*, vyd. Grada Publishing, spol. s r.o., 2002, str. 117. ISBN: 80-247-0193-6.

³⁹ MMF, *Zoznam vyhľadávaných článkov*, 2019, [online]. [cit. 2019-04-25]. Dostupné na internete: <<https://www.imf.org/en/search?q=nafta%20mexico&sort=relevancy>>

a službami. Šiesty článok špecifikuje duševné vlastníctvo. Siedma a ôsma časť sa týka administratívnych, inštitucionálnych a iných ustanovení.⁴⁰

Hlavným cieľom dohody je odstránenie prekážok vo voľnom obchode, uľahčenie pohybu tovaru a služieb, zvýšenie investičnej činnosti na území týchto troch krajín, poskytnutie ochrany a presadenie práv duševného vlastníctva, podporovanie podmienok súťaže v zóne voľného obchodu, zlepšenie pracovných podmienok, posilnenie spolupráce a priateľstva medzi krajinami, ale aj zvýšenie konkurencieschopnosti.⁴¹

3.1.3 Vplyv NAFTA na hospodárstvo

NAFTA ovplyvňuje hospodárstvo USA a Mexika.. Jej ciele sa pretvárajú do realizácii zahraničného obchodu. Hospodárstvo USA čerpá zo zahraničných trhov Kanady a hlavne Mexika. Prostredníctvom NAFTA sa vytvorilo vyše 3 miliónov nových pracovných miest a rozvinuli sa nové podniky. Keďže USA má geografickú blízkosť s oboma partnermi, obchodovanie medzi nimi nie je vôbec komplikované. Štáty ako Illinouis, Ohio a Michigan prosperujú v realizácii exportu v rámci NAFTA, a tak zabezpečujú prílev kapitálu do USA. Zvýšenie exportu so sebou prinieslo stimuláciu priemyselnej výroby.⁴² V rámci exportu USA najdominantnejšie komodity smerujúce do Mexika sú strojové zariadenia, automobilové súčiastky a elektronické zariadenia.⁴³ Automobilový priemysel začal byť v posledných rokoch predmetom záujmu, pretože ho začala NAFTA výrazne podporovať. Práve automobilový priemysel stimuluje domácu výrobu a podporuje pracovné miesta. Veľmi dôležité je poznamenať, že pri výrobe automobilov sa využívajú súčiastky z krajín NAFTA, ktoré sa zároveň kompletizujú na území NAFTA. Tento fakt, predstavuje jeden z dôvodov zvýšenia automobilovej výroby hlavne v USA. Avšak Mexiko ničím nezaostáva. Vďaka automobilovému priemyslu sa obchodné partnerstvo, ktoré je medzi nimi ešte viac posilnilo.

---

⁴⁰ NAFTA Secretariat, *North American Free Trade Agreement*, 2014, [online]. [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete: <<https://www.nafta-sec-alena.org/Home/Texts-of-the-Agreement/North-American-Free-Trade-Agreement>>

⁴¹ NAFTA Secretariat, *North American Free Trade Agreement*, 2014, [online]. [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete: <<https://www.nafta-sec-alena.org/Home/Texts-of-the-Agreement/North-American-Free-Trade-Agreement?mvid=1&secid=b5b817ee-c48a-4dda-b8d9-c4564e34ac4b>>

⁴²Office of the United States Trade Representative, *North American Free Trade Agreement*, [online]. [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete: <<https://ustr.gov>>

⁴³ITA, *National Trade Data. International Trade Administration* [online]. 2019. [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete: <<http://tse.export.gov/tse/ChartDisplay.aspx>>

Mexiko patrí medzi najväčšieho dodávateľa automobilových súčiastok pre trh USA. V USA sa automobilových súčiastok predá priemerne okolo 47 % až 85 %.⁴⁴

3.1.4 Výhody a nevýhody prejavene v ekonomickej situácii USA a Mexika vplyvom NAFTA

USA si získali prístup na zahraničné trhy ostatných signatárov dohody. Veľký prínos čerpali z Mexika, pretože ako sme už vyššie uvádzali, Mexiko bolo determinované bohatými nerastnými surovinami a dokázalo rozšíriť výrobné možnosti USA. Dôležitým trhom sa stal hlavne trh energií, vďaka ktorému mohli USA predávať svoje výrobky mexickej štátnej ropnej spoločnosti Tým, že dohoda uľahčovala zahraničný obchod medzi krajinami, umožnila zlepšiť infraštruktúru a celkovú logistiku. Pohyb tovaru a kapitálu sa stal jednoduchším. Dokonca predstavoval stimulujúci prvok pre mnohých investorov, ktorý vkladali svoje investície predovšetkým do Mexika. V 90. rokoch každoročne prúdilo do tejto krajiny okolo 10 miliárd USD. Zvýšenie priamych zahraničných investícií predstavuje významný krok pre mexickú ekonomiku. Keď si tento údaj porovnáme s rokmi 1991 až 1993, kde priame zahraničné investície zo strany Spojených štátov amerických dosahovali len 12 miliárd USD, môžeme vidieť výrazné navýšenie o 42 miliárd USD.⁴⁵ Dokonca v roku 2001 Mexiko zaznamenalo priame zahraničné investície až vo výške 26 miliárd USD. V rozmedzí rokov 2002 až po súčasnosť je to v prieme 15 miliárd USD. Avšak tieto hodnoty netvoria len americké zahraničné investície. Veľké zastúpenie investícií pochádza aj zo Španielska, Kanady, Holandska, Belgicka a Japonska. Atraktívne odvetvia v rámci NAFTA, ktoré priťahujú investície sú automobilový priemysel, spotrebný elektronika, aeronautika, výpočtová technika, telekomunikácie, textilný priemysel a potravinový priemysel.⁴⁶ Všeobecne môžeme skonštatovať, že Spojené štáty americké sú najväčšími investičnými partnermi Mexika, ich podiel tvorí až 70 %. Ďalší veľký prínos, ktorý NAFTA priniesla sa prejavuje vo zvyšovaní HDP. Avšak tento jav pre Spojené

---

⁴⁴Villarreal, M., Fergusson, I.. *The North American Free Trade Agreement: Congressional Research Service* [online]. 2015 [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete: <<https://www.fas.org/sgp/crs/row/R42965.pdf>>

⁴⁵KOSE, Ayhan M., MEREDITH Guy, TOWE, Christopher, IMF Working paper: *How Has NAFTA Affected the Mexican Economy? Review and Evidence*. [internetový zdroj]. [cit. 2019-04-27]. Washington, D.C., 2019. Dostupné na: <<https://www.imf.org/en/search#sort=relevancy>>

⁴⁶MZVaEZ SR, *Ekonomická informácia o teritóriu, Spojené štáty mexické* [internetový zdroj]. Bratislava, 2015. [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete:<https://export.slovensko.sk/wp-content/uploads/2015/04/Mexiko-Ekonomick%C3%A9-inform%C3%A1cie-o-terit%C3%B3riu_November-2014.pdf>

štáty americké nebol až taký neobvyklý. Ich hrubý domáci produkt narastal už od 80. rokov 20. storočia. V prípade Mexika nemôžeme úplne potvrdiť narastanie hrubého domáceho produktu. Jeho každoročná výška je kolísavá. Počas sledovaného obdobia po dobu 5 rokov môžeme skonštatovať, že hrubý domáci produkt sa výrazne nemenil. V roku 2014 hrubý domáci produkt dosiahol 1,2 biliónov USD, v roku 2015 mierne poklesol na hodnotu 1,1 biliónov USD, v roku 2016 dosiahol hodnotu 1 bilióna USD, v roku 2017 opäť poklesol na hodnotu 987 biliónov USD avšak v roku 2018 hrubý domáci produkt vzrástol na hodnotu 1 bilióna USD. V prípade hrubého domáceho produktu na obyvateľa bola situácia nasledovná. V roku 2014 hrubý domáci produkt na obyvateľa dosiahol hodnotu 10 845 USD, v roku 2015 dosiahol hodnotu 9 512 USD, v roku 2016 hodnota hrubého domáceho produktu na obyvateľa ešte viac klesla t.j. 8 554 USD. Situácia v roku 2017 sa výrazne nezmenila hodnota hrubého domáceho produktu na obyvateľa dosiahla 7 993 USD a v roku 2018 sa hodnota zvýšila na 8 276 USD. Prognóza na rok 2019 ma byť priaznivá, predpokladá sa mierne zvýšenie hrubého domáceho produktu aj hrubého domáceho produktu na obyvateľa.⁴⁷ Spojené štáty americké na rozdiel od Mexika vykazujú každoročne nárast svojho hrubého domáceho produktu, bližšie údaje o hrubom domácom produkte uvádzame v podkapitole 4.1.4.

Ďalšia výhoda, ktorá plynie pre Spojené štáty americké sa prejavuje v mexickom exporte. Z hľadiska teritoriálnej štruktúry na americký trh prichádza 76,5 % mexického exportu. Ide o vzájomnú symbiózu, ktorá zabezpečí import niektorých komodít do Spojených štátov amerických z Mexika. Týmto spôsobom Spojené štáty americké podporujú mexickú výrobu a vytváranie pracovných miest. Spojené štáty americké exportujú do Mexika 46,6 % svojho exportu.⁴⁸

Okrem pozitív, ktoré dohoda priniesla, existuje rad aj istých negatív, ktoré do značnej miery nie sú pre ekonomiku USA ani pre ekonomiku Mexika prínosné. Ekonomická vyspelosť USA umožnila rast mexickému trhu. Na jednej strane sa na tento fakt pozeráme pozitívne, avšak na tej druhej môžeme spozorovať silnú závislosť tejto krajiny na americkej ekonomike. Ako príklad uvádzame obchodovanie s kukuricou. V prvom rade si musíme uvedomiť, že oba štáty

---

⁴⁷MMF, *World Economic Outlook Database*, [online]. Washington, D.C., 2019. [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete:

<[⁴⁸ BusinessInfo, *Mexiko: zahraniční obchod a investice* \[online\]. Bratislava, 2019. \[cit. 2019-04-27\]. Dostupné na internete: <\[33\]\(https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mexiko-zahranicni-obchod-a-investice-19361.html#sec3></p></div><div data-bbox=\)](https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2017/01/weodata/weorept.aspx?pr.x=60&pr.y=11&sy=2010&ey=2019&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&c=273&s=NGDPD%2CNGDPDPC&grp=0&a=></p></div><div data-bbox=)

produkuje a vyvážajú kukuricu. Obchodovanie s touto komoditou nie je veľmi efektívne pre Mexiko, pretože je považované za veľkého producenta kukurice a preto nepotrebuje kukuricu dovážať. Dokáže si ňou pokryť zahraničný obchod, ale aj domácu spotrebu. Podobne sú na tom aj Spojené štáty americké, avšak rozdiel nastáva v spôsobe pestovania kukurice. Spojené štáty americké sa špecializujú na pestovanie geneticky modifikovanej kukurice, ktorú potrebujú exportovať. Problém nastáva v uzavretí zahraničného obchodu, ktorý spočíva v exportovaní americkej kukurice do Mexika. Zahraničný obchod, ktorý medzi krajinami prebieha, je zameraný aj na import kukurice do Mexika. Tento fakt spôsobil závislosť Mexika na geneticky modifikovanej kukurici, keďže pestovanie kukurice a jej následný export poskytoval v Mexiku prácu domácim farmárom. Avšak závislosť Mexika na amerických dodávkach modifikovanej kukurice spôsobila zvýšenie nezamestnanosti hlavne u farmárov a nárast chudoby. Ďalším negatívnym dopadom bol nárast kriminality, ktorý stimuloval obchod s bielym mäsom či s drogami). Avšak týmto faktom netvrdíme, že vstupom do NAFTA sa mexická ekonomika celoplošne zhoršila, konštatujeme jej nevýhody. Ďalší problém sa prejavuje v migrácii, ktorá sa v súčasnosti stala doslova akým si fenoménom. Je to citlivá téma, na ktorú už začali reagovať najvyšší predstavitelia americkej vlády. V roku 2014 bola zaznamenaná do Ameriky jedna z najväčších migračných vln. Avšak túto situáciu sa snažila americká vláda, čo najrýchlejšie vyriešiť a poskytla Mexiku dotáciu, ktorá mala byť použitá na sprísnenie kontrol na mexických hraniciach. Výsledkom tejto pomoci zo strany Spojených štátov amerických bolo zníženie migračnej vlny v roku 2015. Od nástupu súčasného prezidenta Donalda Trumpa sa situácia pre migrantov zhoršila. Prezident sa ju snaží rôznymi prostriedkami obmedziť. V posledných rokoch nelegálna migrácia stúpa a prináša so sebou isté negatíva, ktoré sa prejavujú v americkej ekonomike. Prezident Trump plánuje radikálne zamedziť prístup ilegálnych migrantov zatvorením hraníc, avšak tieto činy môžu narušiť dobré vzťahy medzi Spojenými štátmi americkými a Mexikom. Navyše sa predpokladajú veľké finančné straty. Z tohto dôvodu sa môže narušiť spolupráca medzi týmito dvomi ekonomikami.⁴⁹ Ďalším negatívom je spomalenie rastu mexickej produkcie. Je nutné zaviesť štrukturálne reformy, ktoré pomôžu stabilizovať situáciu v Mexiku. Zásadný problém predstavuje aj bezpečnostná a politická neistota, ktoré

---

⁴⁹SITA, WebNoviny, *Trump varuje pred zatvorením hraníc s Mexikom pre prílev migrantov, hrozia však negatívne následky*, [online]. Bratislava, 2019. [cit. 2019-03-29]. Dostupné na internete: <<https://www.webnoviny.sk/trump-varuje-pred-zatvorenim-hranic-s-mexikom-pre-prilev-migrantov-hrozia-vsak-negativne-nasledky/>>

vyúsťuje k justičnej reforme. Exituje rad mnohých faktorov, ktoré negatívne zasahujú do ekonomických procesov, a tým ovplyvňujú aj samotnú dohodu. V neposlednom rade medzi ďalšie faktory môžeme zaradiť závislosť na príjmoch z ropy a nutnosť daňovej reformy.⁵⁰ Jeden zo zaujímavých faktov je, že USA vstupovalo do NAFTA, aj z dôvodu zníženia svojho deficitu, ktorý každoročne narastá. Avšak takéto ciele sa v rámci NAFTA nepodarilo dosiahnuť. Tým, že Mexiko umožňovalo vyrábať za nižšie náklady v porovnaní s USA, niektoré podniky sa presunuli práve do tejto krajiny. Všetkému napomáhala aj NAFTA, pretože v rámci nej bol prípustný voľný obchod. Lenže pre USA to znamenalo nárast nezamestnanosti, znižovanie miezd a znižovanie samotného tempa rastu. Ako sme v predchádzajúcej podkapitole spomínali, automobilový priemysel začal dominovať viac v Mexiku ako v USA, čím sa zvýšil zahraničný obchod v prospech tejto krajiny. Dokonca sa Mexiko stalo najväčším producentom v Južnej Amerike. Avšak v súčasnosti je situácia v USA už lepšia a ekonomika napreduje aj v tomto smere.⁵¹

3.1.5 Obchodná bilancia Mexika v spojitosti s USA

USA predstavujú pre Mexiko naozaj silného obchodného partnera v exporte, ale aj v importe. Dôkazom ich silnej väzby z pohľadu Mexika je vysoké percento podielu na zahraničnom obchode v porovnaní s ostatnými krajinami, s ktorými Mexiko obchoduje. Ak sa pozrieme na rok 2016, zistíme, že sa USA na mexickom exporte podieľali dokonca vyšším percentom ako v roku 2018. Percentuálny podiel sa dostal až na 81 %. Import sa výrazne nezmenil. V porovnaní s rokom 2018 dosiahol 46,40 %, čo predstavuje len 0,20 % rozdiel.⁵² Avšak v konečnom dôsledku sa podiel USA na importe v roku 2018 zvýšil o 0,20 % a export poklesol o 4,5 %.

Obchodná platobná bilancia za rok 2018 dosiahla zaokrúhlene hodnotu 451 miliárd USD za export a 466 miliárd USD za import. Za posledných 5 rokov zahraničný obchod Mexika výrazne narastal. Na základe nasledujúcej tabuľky môžeme pozorovať rast hodnoty exportu

---

⁵⁰KOSE, Ayhan M., MEREDITH, Guy, TOWE, Christopher, MMF, *Zoznam vyhľadávaných článkov*. [internetový zdroj]. 2019. [cit. 2019-03-29]. Dostupné na internete: <<https://www.imf.org/en/search#q=nafta&sort=relevancy>>

⁵¹ WEISBROT, M., *NAFTA: 20 years of regret for Mexico*. *The Guardian* [online]. 2014. [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete: <<http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/jan/04/nafta-20-years-mexico-regret>>

⁵² Zastupiteľský úrad, *Souhrnná teritoriální informace Mexiko*, [internetový zdroj]. 2019. Dostupné na internete: <[http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2017/06/02/Nahled%20STI%20\(PDF\)%20Mexiko%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%202017.165159946.pdf](http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2017/06/02/Nahled%20STI%20(PDF)%20Mexiko%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%202017.165159946.pdf)>

a importu. Môžeme si všimnúť, že hodnota importu prevyšovala hodnotu exportu, čím sa krajina dostávala do pasívnej obchodnej bilancie. Za posledných 5 rokov sa Mexiku nepodarilo dosiahnuť aktívnu obchodnú bilanciu. Môžeme skonštatovať, že oproti roku 2017 export vzrástol o 10,10 % a import o 10,40 %.⁵³ Nárast importu oproti exportu predstavuje 0,30 % rozdiel.

Tabuľka 2: Obchodná bilancia v rokoch 2014-2019 vyjadrená v miliardách USD

Obdobie	2014	2015	2016	2017	2018
Export	397,536	380,772	373,947	409,401	450,572
Import	399,977	395,232	387,064	420,369	464,277
Obchodná bilancia	-2,441	-14,460	-13,118	-10,968	-13,704

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Banco de México, spracované, [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete: <<https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mexiko-zahranicni-obchod-a-investice19361.html#sec3>>

3.2 Nový vývoj spolupráce v rámci USMCA

NAFTA, jedna z najdôležitejších dohôd uzavretá medzi USA, Kanadou a Mexikom prestáva byť taká výhodná, aká bola v čase jej vzniku. USA v nej už nevidia takú prosperitu ako v minulých rokoch. Americká, ale aj mexická ekonomika si prešla mnohými etapovými vývoji, ktoré ovplyvnili nové myslenie a smerovanie ekonomiky. Podľa USA je NAFTA zastaralá a chýbajú v nej nové usmerňovania, ktoré by pomohli pri realizácii súčasného zahraničného obchodu.⁵⁴ Tieto fakty viedli k tomu, že doterajšia dohoda zanikla a namiesto nej vznikla nová vynovená dohoda USMCA, ktorá bola podpísaná 30. novembra 2018. Úlohou dohody je priniesť výhodné podmienky pre poľnohospodárov, farmárov, ale aj podnikateľov. Jej najvýznamnejšia úloha spočíva v podporení recipročného obchodu, ktorý stimuluje vysoko platené miesta a pomôže ekonomickému rastu v Severnej Amerike.⁵⁵ Ide o vzájomnú podporu medzi signatármi. Zahraničný obchod, ktorý sa bude medzi nimi realizovať by mal byť o mnoho spravodlivejší a prospešnejší. Oblasť záujmu je predovšetkým duševné vlastníctvo, ktoré má

⁵³BusinessInfo, *Mexiko: Zahraniční obchod a investice*, [internetový zdroj]. 2019. [cit. 2019-04-28]. Dostupné na internete: <<https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mexiko-zahranicni-obchod-a-investice-19361.html#sec3>>

⁵⁴TARS, TREND, *Miesto NAFTA chce Trump novú dohodu. Mexiko súhlasí, Kanada váha*. [internetový zdroj]. Bratislava, 2019. [cit. 2019-04-28]. Dostupné na: <<https://www.etrend.sk/ekonomika/miesto-nafta-chce-trump-novu-dohodu-mexiko-suhlasi-kanada-vaha.html>>

⁵⁵Office of the United State Trade Representative, *United States-Mexico-Canada Agreement*, [internetový zdroj]. Washington D.C., 2019. [cit. 2019-04-28]. Dostupné na: <<https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement>>

zabezpečiť kľúčové riadenie inovácií, prispieť k hospodárskemu rastu a k tvorbe nových pracovných miest. Ide o 10 ročné obdobie, počas ktorého sa budú dôkladne plniť povinnosti vyplývajúce z duševného vlastníctva. Ďalšia oblasť záujmu je digitálny obchod, ktorý obsahuje určité disciplíny, ktoré budú poskytovať stabilný a pevný základ pre expanziu obchodu, ale aj investícií plynúcich do tovarov a služieb, ktoré majú konkurenčnú výhodu. Tretia oblasť záujmu sú finančné služby, ktoré majú byť zabezpečené rovnako a spravodlivo v rámci zúčastnených krajín. Ostatné oblasti záujmu sú práca, mena a prostredie. Pre amerického prezidenta je prioritou zabezpečiť prínosy pre amerických pracovníkov, prostredníctvom silných hodnôt, ktoré majú byť rešpektované. Veľmi podstatnou časťou je, aby sa zabraňovalo devalvácii meny, zabezpečovala sa jej transparentnosť a orientácia na výmenné kurzy. Záverečná oblasť záujmu je o prostredí. Obsahuje environmentalistické ustanovenia a záväzky, ktoré sa týkajú zabraňovaniu pytliačenia so zvieratami a rybami, taktiež zákazu voľného obchodovania s drevom.⁵⁶ Táto dohoda obsahuje vynovenjšie ustanovenia a záväzky, ktoré budú rešpektované medzi signatármi.

---

⁵⁶Office of the United State Trade Representative, *FACT SHEET Modernizing NAFTA into a 21st Century Trade Agreement*. [internetový zdroj]. Washington D.C., 2019. Dostupné na: <<https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement/fact-sheets/modernizing>>

4 Aktuálny vývoj zahraničného obchodu USA

4.1 Zahraničný obchod USA

Spojené štáty americké patria medzi najväčšieho importéra a tretieho najväčšieho exportéra (prvé miesto zastáva Čína a druhé Európska únia). Krajina považuje zahraničný obchod z hľadiska exportu za významne prospešný pre ekonomiku, vďaka ktorému môže podporovať domácu výrobu, ale taktiež môže vytvárať nové pracovné príležitosti vo vnútri krajiny. Záujem o americké tovary a služby sa neustále zvyšuje. Tento fakt krajina využíva vo svoj prospech. V tejto sa časti budeme bližšie zaoberať americkým exportom od roku 2010 po súčasnosť.

V roku 2010 sa americký export začal strategicky výrazne podporovať zo strany bývalého prezidenta Baraka Obamu. Roky 2007 až 2009 priniesli so sebou hospodársku krízu, ktorá otriasla americkou ekonomikou. Krajina sa snažila o hospodársku obnovu. Práve export predstavoval Prezidentov cieľ spočíval v zdvojnásobení exportu počas 5 rokov. Zvýšenie exportu malo priniesť vytvorenie 2 miliónov nových pracovných príležitostí. Do roku 2014 americký export podporil 11,3 miliónov pracovných príležitostí. Vláda konštatovala, že rast exportu je nevyhnutný a bude ho i naďalej podporovať a konať v najlepšom záujme pre strednú vrstvu. Avšak v konečnom dôsledku sa hodnota exportu výrazne nezvyšovala. V roku 2010 dosiahla 1,85 biliónov USD. Od roku 2011 sa hodnota exportu mierne navýšila na 2,11 biliónov USD, v roku 2012 na 2,22 biliónov USD, v roku 2013 na 2,29 biliónov USD, v roku 2014 na 2,38 biliónov USD. Avšak v roku 2015 sa hodnota amerického exportu mierne znížila na 2,27 biliónov USD. Situácia sa zhoršila v roku 2016, kedy hodnota exportu dosiahla len 2,22 biliónov USD. V roku 2017 sa situácia začala zlepšovať. Hodnota exportu vzrástla na 2,35 bilióna USD. Rok 2018 priniesol opäť nárast exportu a hodnota dosiahla až 2,5 bilióna USD.⁵⁷

---

⁵⁷MZVaEZ SR, Ekonomická informácia o teritóriu, Spojené štáty americké [internetový zdroj]. Bratislava, 2015. Dostupné na internete: <https://export.slovensko.sk/wp-content/uploads/2015/04/USA-Ekonomick%C3%A9-inform%C3%A1cie-o-terit%C3%B3riu_November-2014.pdf>

4.1.1 *Export a import za rok 2018*

V tejto časti si bližšie roanalyzujeme export a import za rok 2018. Obchod so zahraničím za rok 2018 predstavuje celkovo 5,6 biliónov USD z toho 2,5 biliónov USD patrí vývozu a 3,1 biliónov USD dovozu.

Export prevažne tvorí vývoz tovaru, ktorý dosiahol hodnotu 1,7 biliónov USD, z toho 562 miliárd tvorí investičný tovar, do ktorého môžeme zaradiť aj priemyselné stroje, ktoré dosiahli hodnotu 60 miliárd USD, polovodiče 48 miliárd USD, ale aj telekomunikácie s hodnotou 37 miliárd USD. Komerčné lietadlá tvoria osobitnú podkategóriu, ich vývoz dosiahol hodnotu 130 miliárd USD. Súčasťou amerického exportu sú aj chemikálie, ktoré dosiahli hodnotu 62 miliárd USD, ropné produkty 111 miliárd USD, vykurovací olej 42 miliárd USD, nepeňažné zlato 111 miliárd USD, plasty 38 miliárd USD, elektrické prístroje 46 miliárd USD, zdravotnícke zariadenia 37 miliárd USD, lieky 55 miliárd USD, mobilné telefóny 27 miliárd USD, drahokamy 22 miliárd USD, automobily 159 miliárd USD. Ďalšiu kategóriu exportu tvoria potraviny, krmivá, nápoje, ktoré dosiahli hodnotu 133 miliárd USD, sójové bôby 18 miliárd USD, mäso a hydina 20 miliárd USD, kukurica 14 miliárd USD. Lieky, mobilné telefóny a drahokamy tvoria najväčšie kategórie. Zaujímavosťou je, že automobily a potraviny tvoria len 9 % amerického exportu. V prípade potravín je to hlavne z dôvodu noriem spracovanie potravín v krajine, s ktorými mnohé krajiny nesúhlasia a preto vývoz potravín klesá.

Služby tvoria osobitnú kategóriu exportu. Za rok 2018 dosiahli hodnotu 828 miliárd USD. Najdominantnejšie postavenie majú cestovné služby s hodnotou 307 miliárd USD a počítačové, obchodné služby s hodnotou 206 miliárd USD. Finančné a súkromné služby, ale aj licenčné poplatky predstavujú rovnakú hodnotu t.j. 132 miliárd USD. Špeciálna pozornosť patrí vojenským a vládnym službám, ktoré majú pre Spojené štáty americké osobitné postavenie. Tieto služby dosiahli hodnotu 20 132 miliárd USD.

Dovoz je taktiež prevažne tvorený tovarom, ktorý dosahuje celkovú hodnotu 2,6 bilióna USD. V percentuálnom vyjadrení hovoríme o 80 %, čo predstavuje vysokú hodnotu. 27 % všetkých dovezených tovarov tvorí kapitálový tovar s hodnotou 693 miliárd USD (počítače, telekomunikácie a polovodiče). Osobitnú kategóriu tvorí spotrebný tovar s hodnotou 648 miliárd USD. Mobilné telefóny a televízie dosiahli hodnotu 134 miliárd USD. Rovnaká hodnota sa priraduje aj liekom. Obe kategórie patria medzi najväčšie. Kategória odevov a obuvi sa vyšplhala na hodnotu 129 miliárd USD. Automobilové vozidlá, súčiastky a motory tvoria

hodnotu 372 miliárd USD. Potraviny, krmivá a nápoje 147 miliárd USD. Import tovaru uzatvárajú priemyselné stroje a zariadenia s hodnotou 576 miliárd USD a taktiež ropa s ropnými produktmi s hodnotou 215 miliárd USD.

Importované služby dosiahli hodnotu 558 miliárd USD. V percentuálnom vyjadrení hovoríme o 18 %. Ako pri exporte, tak aj pri importe najväčšiu kategóriu tvoria cestovné a dopravné služby s hodnotou 253 miliárd USD. Bankovníctvo a poisťovníctvo predstavujú špecifickú kategóriu. Za rok 2018 dosiahli hodnotu 69 miliárd USD. Obchod a počítačové služby si pripisujú miliárd USD. Importované vládne služby dosiahli hodnotu 23 miliárd USD. Export aj import Spojených štátov amerických je naozaj rozmanitý. Môžeme skonštatovať, že rozmanitosťou exportu a importu Spojené štáty americké potvrdzujú svoje silné postavenie na svetovom trhu.⁵⁸ Avšak i napriek tomu že sú tretím najväčším vývozcom na svete, export tvorí len 13 % hrubého domáceho produktu.⁵⁹

Ak sa pozrieme na najaktuálnejšie štatistické údaje o zahraničnom obchode Spojených štátov amerických, zistíme stav exportu a importu za január 2019. Celkový export dosiahol hodnotu 207,3 miliárd USD, pričom hodnota celkového importu dosiahla 258,5 miliárd USD. Export je nižší ako import, čo symbolizuje, že sa Spojené štáty americké zatiaľ nachádzajú v pasívnej obchodnej bilancii. Situácia sa od januára 2018 v porovnaní s januárom 2019 zmenila. Deficit medzinárodného obchodu tovarov a služieb poklesol o 3,7 %, t.j. o 1,9 miliárd USD, pričom predstavuje hodnotu 51,1 miliárd USD. V decembri 2018 bol deficit 59,9 miliárd USD. Export zaznamenal zvýšenie o 3 % t.j. zvýšenie o 6,1 miliárd USD. Import sa zvýšil o 1,6 % t.j. 4,1 miliárd USD.⁶⁰

4.1.2 Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu USA

Spojené štáty americké sú považované za najväčšieho exportéra a významného hráča v zahraničnom obchode. Svoje obchodné vzťahy sa snažia strategicky udržovať s mnohými krajinami sveta. Medzi ich najväčších obchodných partnerov patrí Čína, Kanada a Mexiko.

---

⁵⁸THE BALANCE, *US Imports and Exports with Components and Statistics*, [internetový zdroj]. New York, 2019. Dostupné na internete: <<https://www.thebalance.com/u-s-imports-and-exports-components-and-statistics-3306270>>

⁵⁹TRADING ECONOMICS, *United States Export*, [internetový zdroj]. 2019. Dostupné na internete: <<https://tradingeconomics.com/united-states/exports>>

⁶⁰MONTHLY U.S. INTERNATIONAL TRADE IN GOODS AND SERVICES, [internetový zdroj]. 2019. Dostupné na internete: <https://www.census.gov/foreign-trade/Press-Release/current_press_release/ft900.pdf>

V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľadné informácie o zahraničnom obchode s tovarmi medzi Spojenými štátmi americkými a Čínou, Kanadou i Mexikom.

Tabuľka 3: Zahraničný obchod s tovarmi USA za rok 2018

Zahraničný obchod s tovarmi Spojených štátov amerických za rok 2018 v USD			
<i>Krajina</i>	<i>Export</i>	<i>Import</i>	<i>Platobná bilancia</i>
Čína	120 341 425 641	539 503 427 742	-419 162 002 101
Kanada	298 719 019 857	318 481 082 527	-19 762 062 670
Mexiko	265 010 357 329	346 527 738 621	-81 517 381 292

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ITA, [online]. [cit. 2019-04-21]. Dostupné na internete: <<http://tse.export.gov/tse/MapDisplay.aspx>>

Tabuľka ukazuje, že za rok 2018 v rámci exportu je Kanada najsilnejším obchodným partnerom. Druhé miesto zastáva Mexiko a tretie Čína. V rámci importu je najsilnejším obchodným partnerom Čína. Druhé miesto zastáva Mexiko a tretie Čína. USA dosiahli najvyššiu pasívnu platobnú bilanciu s Čínou. Tieto údaje nám v prípade Kanady a Mexika potvrdzujú silnú väzbu, ktorá plynie z NAFTA.

Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu je veľmi rozmanitá. Ďalšími silnými obchodnými partnermi USA sú Japonsko, ktoré tvorí cca 5,3 % amerického zahraničného obchodu, Nemecko 4,4 %, Južná Kórea 3,1 %, Spojené kráľovstvo 2,8 %, Francúzsko 2,1 %, India 1,9 %, Taliansko a Taiwan 1,8 %, Brazília 1,7 %, Holandsko, Írsko a Švajčiarsko tvoria 1,5 % amerického zahraničného obchodu.⁶¹

Vymenovaní obchodní partneri predstavujú najsilnejších obchodných partnerov USA, to však neznamená, že sú to ich jediní partneri, s ktorými obchodujú. USA sú typickou krajinou, ktorá sa snaží využiť potenciál dostupných zahraničných trhov. Môžeme skonštatovať, že táto krajina obchoduje takmer s každou krajinou, či už vo väčšej alebo menšej miere.

⁶¹UNITED STATES CENSUS, *Top Trading Partners*, [internetový zdroj]. New York, 2019. [cit. 2019-04-21]. Dostupné na internete: <<https://www.census.gov/foreign-trade/statistics/highlights/top/top1712yr.html>>

4.1.3 Komoditná štruktúra zahraničného obchodu USA

Najvýznamnejšie položky, ktoré tvorili komoditnú štruktúru v rámci exportu za rok 2018 sú dopravné zariadenia, počítače a elektronické výrobky, chemikálie, strojové zariadenia (okrem elektrických), petrolej a uhlie, ostatná priemyselná výroba, ropa a plyn, poľnohospodárske produkty, potravinárske výrobky, elektrické zariadenia, zariadenia a komponenty, primárny kov, MFG, osobitné ustanovenia o klasifikácii, NESOI, tovarové výrobky, NESOI, plasty a gumové výrobky a papier.

Najvýznamnejšie položky komoditnej štruktúry v rámci importu počítače a elektronické výrobky, dopravné zariadenia, chemikálie, strojové zariadenia (okrem elektrických), ropa a plyn, ostatná priemyselná výroba, elektrické zariadenia, zariadenia a komponenty, primárny kov, MFG, oblečenie a doplnky, spracovaný kovov, tovarové výrobky NESOI, potravinárske výrobky, petrolej a uhlie, plasty a gumové výrobky i nábytok.⁶²

Uvedené položky komoditnej štruktúry za rok 2018 boli vymenované podľa významnosti, ktoré dosiahli v tomto roku a tvorili skupinu najvýznamnejších komodít. Ak si rozanalyzujeme trojicu najsilnejších komodít za rok 2018, môžeme konštatovať, že najväčšie zastúpenie v exporte za rok 2018 v komoditnej štruktúre majú dopravné zariadenia, počítače a elektronické výrobky, ale aj chemikálie. Dopravné zariadenia predstavujú najväčšiu časť vyvážanej komodity. Za rok 2018 dosahujú celkovú hodnotu 285 miliárd USD. Druhé miesto zastupujú počítače a elektronické výrobky s celkovou hodnotou 213 miliárd USD. Tretie miesto uzatvárajú chemikálie s celkovou hodnotou 207 miliárd USD.⁶³ Najsilnejšie zastúpenie v importe za rok 2018 v komoditnej štruktúre majú počítače a elektronické výrobky, dopravné zariadenia a chemikálie. Počítače a elektronické výrobky predstavujú najväčšiu časť dovážanej komodity. Za rok 2018 dosahujú celkovú hodnotu 414 miliárd USD. Druhé miesto zastupujú dopravné zariadenia s celkovou hodnotou 402 miliárd USD a tretia miesto uzatvárajú chemikálie s celkovou hodnotou 253 miliárd USD.⁶⁴ Zaujímavosťou je, že chemikálie dominujú rovnako v exporte ako v importe. V oboch prípadoch chemikálie zastávajú tretie miesto.

---

⁶²ITA, *Annual data*. [online]. 2019. [cit. 2019-02-05]. Dostupné na internete: <<http://tse.export.gov/tse/TSEHome.aspx>>

⁶³Tamže

⁶⁴Tamže

4.1.4 Hrubý domáci produkt

V súčasnosti zahraničný obchod USA ekonomicky prosperuje. Dôkazom toho, je neustále sa zvyšujúci hrubý domáci produkt. V roku 2018 predstavoval hodnotu 20,3 miliárd USD. V roku 2017 hrubý domáci produkt dosahoval hodnotu 19,4 miliárd USD a v predchádzajúcom roku 18,5 miliárd USD. Každoročné zvyšovanie hrubého domáceho produktu bolo spozorované už v minulosti. Najintenzívnejšie obdobie pre USA predstavovali 90 roky 20. storočia, kedy americká ekonomika začala napredovať silným tempom. Napríklad hrubý domáci produkt v roku 1990 predstavoval 5,9 miliárd USD, v roku 1993 predstavoval 6,8 miliárd USD, v roku 1994 hodnota dosahovala 7,3 miliárd USD a dokonca v roku 1999 hodnota hrubého domáceho produktu predstavovala 9,6 miliárd USD, pričom v roku 2000 sa už hodnota vyšplhala na 10,2 miliardy USD.⁶⁵

USA predstavujú najväčšiu ekonomiku sveta a dôkazom toho, je neustály rast hrubého domáceho produktu. Ak sa pozrieme na percentuálne vyjadrenie zvýšenia hrubého domáceho produktu za posledných 5 rokov, môžeme spozorovať, že v roku 2017 hrubý domáci produkt vzrástol o 2,3 %, v roku 2016 o 1,5 %, v roku 2015 o 2,9 % a v roku 2014 vzrástol o 2,6 %. V roku 2018 sa hrubý domáci produkt zvýšil cca o 2,7 %.⁶⁶

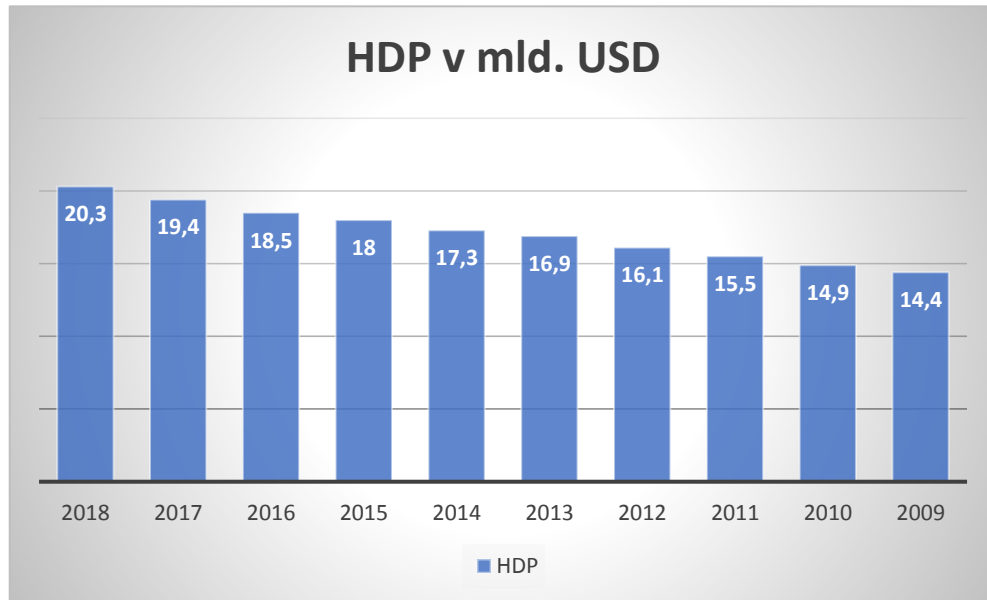
Pre lepšie pochopenie zvyšovania hrubého domáceho produktu uvádzame grafické znázornenie za posledných 10 rokov, kde sú vyjadrené hodnoty v miliardách USD.

---

⁶⁵MMF, *World Economic Outlook Database*, [online]. 2019. [cit. 2019-01-25]. Dostupné na internete: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2017/01/weodata/weorept.aspx?sy=1990&ey=2018&ssm=1&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&pr1.x=29&pr1.y=5&c=111&s=NGDP_R%2CNGDP_RPC%2CNGDP%2CNGDPD%2CNGDP_D%2CNGDPRPC%2CNGDPPC%2CNGDPDPC%2CNGAP_NPGDP%2CPPPGDP%2CPPPC%2CPPPSH&grp=0&a=>>

⁶⁶MZVaEZ SR, *Ekonomická informácia o teritóriu, Spojené štáty mexické*. [internetový zdroj]. Bratislava, 2018. [cit. 2019-01-26]. Dostupné na internete: <<https://www.mzv.sk/documents/752200/620840/Spojen%C3%A9+%C5%A1t%C3%A1ty+americk%C3%A9+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2018>>

Graf 1: Hrubý domáci produkt v mld. USD

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa MMF, [cit. 2019-04-17]. Dostupné na internete: <<https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2017/01/weodata/weorept.aspx?pr.x=72&pr.y=9&sy=2009&ey=2019&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&c=111&s=NGDPD%2CNGDPDPC&grp=0&a>>

Na základe uvedeného grafu, môžeme potvrdiť každoročný rast hrubého domáceho produktu. V roku 2018 sa USA podarilo dosiahnuť hodnotu hrubého domáceho produktu, ktorý dosiahol až 20 miliárd USD.

Okrem hrubého domáceho produktu existuje aj hrubý domáci produkt na obyvateľa, ktorý uvádzame za posledné tri roky. V roku 2018 predstavoval hodnotu 62 001 USD na obyvateľa, v roku 2017 hodnotu 59 609 USD na obyvateľa a v predchádzajúcom roku hodnotu 57 436 USD na obyvateľa. Hrubý domáci produkt na obyvateľa sa zvyšuje v rovnakom tempe ako celkový hrubý domáci produkt.⁶⁷ Zvyšovanie hrubého domáceho produktu na obyvateľa zvyšuje životnú úroveň krajiny, úspory, spotrebu, ale aj investície.

---

⁶⁷MMF, *World Economic Outlook Database*, [online]. Washington D.C., 2019. [cit. 2019-01-27].Dostupné na internete:

<https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2017/01/weodata/weorept.aspx?sy=1990&ey=2018&ssm=1&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&pr1.x=29&pr1.y=5&c=111&s=NGDP_R%2CNGDP_RPCH%2CNGDP%2CNGDPD%2CNGDP_D%2CNGDPRPC%2CNGDPPC%2CNGDPDPC%2CNGAP_NPGDP%2CPPPGDP%2CPPPPC%2CPPPSH&grp=0&a=>>

4.1.5 Verejný dlh USA

Je dôležité poznamenať, že v USA narastá aj výška federálneho dlhu. Uvádzame údaje, ktoré boli vykazované v máji 2018. Federálny dlh dosiahol výšku 21,1 biliónov USD. Môžeme ho rozdeliť na dve kategórie voči ktorým vznikol t.j. dlh voči externým investorom, ktorý dosiahol hodnotu 15,4 biliónov USD a voči iným vládnym inštitúciám, kde dlh dosiahol hodnotu 5,7 biliónov USD.⁶⁸ Oproti roku 2017 ide o výrazné zvýšenie, pretože v januári 2017 verejný dlh dosiahol výšku 19,95 biliónov USD. Na konci roka 2018 verejný dlh narástol z 21,1 biliónov USD (údaj z mája 2018) na 22,01 biliónov USD. Túto znepokojivú situáciu vynútilo zníženie daní súčasným prezidentom Donaldom Trumpom a zvýšenie výdavkov na vojenské a domáce programy, ktoré boli presadené Kongresom v decembri 2017. Niektorí ekonómovia sa neobávajú výraznej ekonomickej záťaže.⁶⁹ Avšak na druhej strane veľmi znepokojujúcim faktom ostáva, že mnohí ekonómovia sa obávajú recesie ekonomiky v krajine, ktorá by mala prísť do konca roka 2020. Toto tvrdenie nie je zatiaľ potvrdené. Ide len o hypotézu, ktorá vyšla na základe prieskumu Národného združenie podnikových ekonómov. Príčinou by mala byť obchodná politika, ktorá riadi hospodársky rast, vyššie úrokové sadzby a výrazný pokles alebo výkyvy na akciových trhoch.⁷⁰ Každopádne zvyšujúci sa federálny dlh svojím spôsobom prispieva negatívnym javom v americkej ekonomike.

4.2 Nové ekonomické smery (ciele)

USA považujú podporu exportu za jednu z najdôležitejších priorít, ktorá stimuluje výrobu. Hlavný cieľ spočíva v podpore hospodárskeho rastu a v stimulácii vytvorenia nových pracovných miest, otvorenie nových trhov Made in America, ale aj v odstránení ciel z obchodnej a investičnej činnosti a ochrany duševného vlastníctva. Po nástupe prezidenta Donalda Trumpa sa zahraničný obchod začal uberať inými smermi. V súčasnosti prezident uprednostňuje bilaterálne dohody s krajinami, ktoré majú stimulovať priemyselnú výrobu

---

⁶⁸TREASURY. [online]. 2019. [cit. 2019-04-22]. Dostupné na internete: <https://treasurydirect.gov/govt/reports/pd/pd_debtposactrpt_0518.pdf>

⁶⁹SITA, Pravda, *Verejný dlh USA prekročil hranicu 22 biliónov dolárov*. [online]. Bratislava, 2019. [cit. 2019-04-25]. Dostupné na internete: <<https://spravy.pravda.sk/ekonomika/clanok/501990-verejny-dlh-usa-prekrocil-hranicu-22-bilionov-dolarov/>>

⁷⁰TARS, TREND, *USA čaká pád do recesie už o dva roky, zhoduje sa väčšina ekonómov*. [online]. 2018. [cit. 2019-04-25]. Dostupné na internete: <<https://www.etrend.sk/ekonomika/usa-caka-pad-do-recesie-uz-o-dva-roky-zhoduje-sa-vacsina-ekonomov.html>>

a pracovné príležitosti. Domáci výrobcovia sú pre krajinu významnejší, preto ich ochraňuje protekcionizmom. Spojené štáty americké využívajú rôzne colné bariéry a poplatky, ktorými si ochraňujú svoj domáci trh. Pri importe tovarov sa vyžaduje dôkladná kontrola a iné rôzne opatrenia z dôvodu národnej bezpečnosti. Opatrenia sa začali sprísňovať už v roku 2003. V súčasnosti sa na sprísňovaní rôznych colných opatrení, podmienok, alebo iných reštrikcií, ktoré sú uvalené na importované tovary sofistikovane pracuje.⁷¹

Počas pôsobenia prezidenta Donalda Trumpa ekonomika USA zažíva mnoho radikálnych zmien. Môžeme skonštatovať, že hospodársky rast je pomerne stabilný. Ekonomický rast zaznamenal v rokoch 2017 a 2018 priemerne 2,6 %. Dokonca existujú názory ekonómov, ktorí sa prikláňajú k názoru, že súčasná ekonomika si plní svoj ekonomický potenciál. Výraznou zmenou bolo prijatie daňovej reformy Tax Cuts and Jobs Act, ktorej hlavným cieľom bolo zníženie korporátnej dane z 35 % na 21 %. Tento akt, predstavoval úľavu pre mnohých podnikateľov. Ďalšou významnou zmenou, ktorá otriasla niektorými ekonomikami bolo prijatie vyhlásenia, ktoré uvalilo colné tarify vo výške 25 % na dovoz ocele a vo výške 10 % na dovoz hliníka. Toto vyhlásenie bolo podpísane 8. marca 2018. Avšak trvalú výnimku získala Južná Kórea.⁷²

---

⁷¹MZVaEZ SR, *Ekonomická informácia o teritóriu Spojených štátov amerických*, [online]. Bratislava, 2018. [cit. 2019-04-25]. Dostupné na internete: <<https://www.mzv.sk/documents/752200/620840/Spojen%C3%A9+C5%A1t%C3%A1ty+americk%C3%A9+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2018>>

⁷²BusinessInfo, *Spojené štáty americké: Základná charakteristika teritória, ekonomický prehľad*. [online]. Praha, 2018. [cit. 2019-04-26]. Dostupné na internete: <<https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spojene-staty-americke-zakladni-charakteristika-18545.html>>

ZÁVER

Hlavným cieľom bakalárskej práce bolo poukázať na zahraničný obchod, ktorý prebieha v USA. Zahraničný obchod prináša so sebou mnoho komplikácií, ktoré je potrebné prekonať. V prípade USA prekážky nezohrávajú žiadnu úlohu, pretože ich dokážu s ľahkosťou eliminovať.

USA sa pýšia svojou diverzifikovanou ekonomikou. Ich veľkým plusom je fakt, že sú technologicky dostatočne vyspelé na to, aby určovali trendy na svetových trhoch. Zvyšovanie efektívnosti sa prejavuje v každoročnom zvyšovaní hrubého domáceho produktu. Zvyšovanie hrubého domáceho produktu na obyvateľa prispieva k stimulácii tvorbe pracovných miest a taktiež celkovej životnej úrovne. USA sú známe tým, že si vytvárajú strategické obchodné partnerstvá prostredníctvom bilaterálnych a multilaterálnych dohôd. Jednou z najdôležitejších dohôd je NAFTA, ktorej signatármi okrem USA sú Kanada a Mexiko. Ekonomický vzťah medzi USA a Mexikom je veľmi zaujímavý. USA predstavujú pre Mexiko najväčšieho obchodného partnera, ktorý sú zároveň aj jeho najväčším investorom. USA si rozšírilo svoje odbytové trhy na mexických trhoch, kde aktívne realizuje export. Mexiko prináša mnoho ekonomických výhod, pretože je to krajina s veľkým potenciálom, avšak málo využitým. Výhodou Mexika je, že je determinované bohatými nerastnými zdrojmi, geografickou polohou, pomerne rozsiahlym vnútorným trhom, ktoré mu umožňujú vyrábať určité komodity za nižšie náklady. Pôsobením NAFTA sa v Mexiku rozšírila automobilová výroba, ktorá zabezpečovala USA súčiastky a iné komponenty do automobilov. Avšak začalo stagnovať poľnohospodárstvo. Tento negatívny dôsledok NAFTA spôsobil vysokú závislosť Mexika na zahraničnom obchode s USA. Okrem závislosti na zahraničnom obchode, začala rásť nezamestnanosť a kriminalita. Dôsledkom toho sa začala rozširovať nelegálna migrácia do USA, ktorá narúša dobré vzťahy medzi krajinami. Vo všeobecnosti môžeme skonštatovať, že NAFTA priniesla viac pozitív pre Spojené štáty americké ako pre Mexiko. Sme toho názoru, že isté výhody čerpalo aj samotné Mexiko, ale v rámci súčasnej economickej situácie to nemôžeme potvrdiť. USA si vytvorili na mexickej pôde odbytové trhy, zabezpečili si nerastné suroviny a investičné prostredie. Mexiko si taktiež rozšírilo svoje pôsobenie na zahraničných trhoch, avšak ich ekonomická závislosť na zahraničnom obchode prehĺbila do značnej miery. Kriminalita a chudoba, ktorá sa začala prehlbovať, naštrbila ekonomické vzťahy medzi USA a Mexikom. V súčasnosti NAFTA nie je

tak výhodná, ako bola na začiatku. Pre krajiny je zastaralá, pretože nenapreduje s novými ekonomickými smermi. Z tohto dôvodu sa vynútila jej transformácia, ktorá sa prejavila v novej prijatej dohode USMCA. Nová dohoda obsahuje inovatívnejšie prístupy a ustanovenia, ktoré okrem podnikateľom pomôžu aj farmárom a poľnohospodárom.

Spojené štáty americké predstavujú jednu z najväčších ekonomík sveta. Ich dominancia je prejavená v exporte aj v importe. Patria medzi najväčšieho exportéra a významného hráča v zahraničnom obchode. Najväčšími strategickými partnermi sú Čína, Kanada a Mexiko. V rámci exportu pre USA je najsilnejším obchodným partnerom Kanada. Druhé miesto patrí Mexiku a tretie Číne. V rámci importu je najsilnejším obchodným partnerom Čína, Mexiko a Kanada.

Na záver môžeme skonštatovať, že nástupom prezidenta Donalda Trumpa sa pravidlá, ktorými sa riadila ekonomika USA začali meniť. Najväčšie zmeny vidíme v nových reformách napr. v daňovej reforme, ktorá znížila korporátnu daň z 35 % na 21 % alebo v zavádzaní cieľ na vybrané komodity. Pre prezidenta Donalda Trumpa je dôležité podporiť vlastné aktívne obyvateľstvo, vytvoriť mu dostatočne vhodné podmienky v podobe nových pracovných miest.

Zoznam použitej literatúry

Knižné publikácie

1. MICHNÍK, Ľ. a kol., *Zahraničný obchod*, vyd. Bratislava: Sprint vbra, 1998.
ISBN 80-8884-31-8.
2. LIPKOVÁ, Ľ., *Medzinárodné hospodárske vzťahy*, vyd. Bratislava: Sprint dva, 2011.
ISBN 978-80-89393-37-4.
3. LISÝ, J. a kol., *Ekonomía*, vyd. Bratislava: Editačný program Ekonomickej univerzity, 2011. ISBN: 978-80-8078-406-5.
4. BALÁŽ, P., *Medzinárodné podnikanie*, vyd. Bratislava: Sprint dva, 2010.
ISBN: 978-80-89393-18-3.
5. STANĚK, P., *Globalizácia svetovej ekonomiky*, vyd. Bratislava: EPOS, 2001.
ISBN: 80-8057-109-0.
6. JENÍČEK, V., *Globalizace světového hospodárství*, vyd. Praha: C. H. Beck, 2002.
ISBN: 80-7179-787-1.
7. LIPKOVÁ, Ľ., *Svetové hospodárstvo*, vyd. Bratislava: Sprint vbra, 2000.
ISBN: 80-88848-35-0.
8. WALLERSTEIN, I., *The politics of the world-economy*, vyd. Cambridge: Press Syndicate of the University of Cambridge, 1984. ISBN: 0-521-27760-4.
9. CIHELKOVÁ, E. a kol., *Světová ekonomika: Regiony a integrace*, vyd. Praha: Grada Publishing, spol. s r.o., 2002. ISBN: 80-247-0193-6.

10. KUNEŠOVÁ, H., CIHELKOVÁ, E., *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy. 3rd ed*, vyd. Praha: C. H. Beck, 2014., str. 319. ISBN 978-80-7400-502-2
11. CIHELKOVÁ, E. a kol., *Světová ekonomika: Regiony a integrace*, vyd. Grada Publishing, spol. s r.o., 2002. ISBN: 80-247-0193-6.

Internetové zdroje:

1. Worldometers, *U.S. Population* [online]. 2019. [cit. 2019-04-22]. Dostupné na internete: <<https://www.worldometers.info/world-population/us-population/>>
2. MZVaEZ SR, *Ekonomická informácia o teritóriu, Spojené štáty americké* [internetový zdroj]. Bratislava, 2018, str. 6. [cit. 2019-04-22]. Dostupné na internete: <https://www.mzv.sk/documents/752200/620840/Spojen%C3%A9+%C5%A1t%C3%A1ty+americk%C3%A9+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2018>
3. TARS, TREND, *USA čaká pád do recesie už o dva roky, zhoduje sa väčšina ekonómov*, [internetový zdroj]. Bratislava, 2018, str. 6. [cit. 2019-04-22.]. Dostupné na internete: <https://www.etrend.sk/ekonomika/usa-caka-pad-do-recesie-uz-o-dva-roky-zhoduje-sa-vacsina-ekonomov.html>
4. MZVaEZ SR, *Ekonomická informácia o teritóriu, Spojené štáty americké* [internetový zdroj]. Bratislava, 2018, str. 2. [cit. 2019-03-10.]. Dostupné na internete: https://export.slovensko.sk/wp-content/uploads/2015/04/Mexiko-Ekonomick%C3%A9-inform%C3%A1cie-o-terit%C3%B3riu_November-2014.pdf
5. BusinessInfo, *Mexiko: zahraniční obchod a investice* [online]. Bratislava, 2019. [cit. 2019-03-20]. Dostupné na internete: <<https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/mexiko-zahranicni-obchod-a-investice-19361.html>>

6. MMF, *Zoznam vyhladávaných článkov*, 2019, [online]. [cit. 2019-04-25]. Dostupné na internete: <<https://www.imf.org/en/search#q=nafta%20mexico&sort=relevancy>>
7. NAFTA Secretariat, *North American Free Trade Agreement*, 2014, [online]. [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete: <<https://www.nafta-sec-alena.org/Home/Texts-of-the-Agreement/North-American-Free-Trade-Agreement>>
8. Office of the United States Trade Representative, *North American Free Trade Agreement*,
9. [online]. [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete: <<https://ustr.gov>>
10. ITA, National Trade Data. International Trade Administration [online]. 2019. [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete: <<http://tse.export.gov/tse/ChartDisplay.aspx>>
11. Villarreal, M., Fergusson, I. *The North American Free Trade Agreement: Congressional Research Service* [online]. 2015 [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete: <https://www.fas.org/sgp/crs/row/R42965.pdf>
12. KOSE, Ayhan M., MEREDITH Guy, TOWE, Christopher, IMF Working paper: *How Has NAFTA Affected the Mexican Economy? Review and Evidence*. [internetový zdroj]. [cit. 2019-04-27]. Washington, D.C., 2019. Dostupné na: <<https://www.imf.org/en/search#sort=relevancy>>
13. MZVaEZ SR, *Ekonomická informácia o teritóriu, Spojené štáty mexické* [internetový zdroj]. Bratislava, 2015. [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete: <https://export.slovensko.sk/wp-content/uploads/2015/04/Mexiko-Ekonomick%C3%A9-inform%C3%A1cie-o-terit%C3%B3riu_November-2014.pdf>
14. MMF, *World Economic Outlook Database*, [online]. Washington, D.C., 2019. [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete: <<https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2017/01/weodata/weorept.aspx?pr.x=60&p>>

r.y=11&sy=2010&ey=2019&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&c=273&s=N
GDPD%2CNGDPDPC&grp=0&a=>

15. SITA, WebNoviny, *Trump varuje pred zatvorením hraníc s Mexikom pre prílev migrantov, hrozia však negatívne následky*, [online]. Bratislava, 2019. [cit. 2019-03-29]. Dostupné na internete: <<https://www.webnoviny.sk/trump-varuje-pred-zatvorenim-hranic-s-mexikom-pre-prilev-migrantov-hrozia-vsak-negativne-nasledky/>>
16. KOSE, Ayhan M., MEREDITH, Guy, TOWE, Christopher, MMF, *Zoznam vyhľadávaných článkov*. [internetový zdroj]. 2019. [cit. 2019-03-29]. Dostupné na internete: <<https://www.imf.org/en/search#q=nafta&sort=relevancy>>
17. WEISBROT, M., *NAFTA: 20 years of regret for Mexico. The Guardian* [online]. 2014. [cit. 2019-04-27]. Dostupné na internete: <<http://www.theguardian.com/commentisfree/2014/jan/04/nafta-20-years-mexico-regret>>
18. Zastupiteľský úrad, *Souhrnná teritoriální informace Mexiko*, [internetový zdroj]. 2019. Dostupné na internete: <[http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2017/06/02/Nahled%20STI%20\(PDF\)%20Mexiko%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%202017.165159946.pdf](http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2017/06/02/Nahled%20STI%20(PDF)%20Mexiko%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%202017.165159946.pdf)>
19. TARS, TREND, *Miesto NAFTA chce Trump novú dohodu. Mexiko súhlasí, Kanada váha*. [internetový zdroj]. Bratislava, 2019. [cit. 2019-04-28]. Dostupné na: <<https://www.etrend.sk/ekonomika/miesto-nafta-chce-trump-novu-dohodu-mexiko-suhlasi-kanada-vaha.html>>
20. Office of the United State Trade Representative, *United States-Mexico-Canada Agreement*, [internetový zdroj]. Washington D.C., 2019. [cit. 2019-04-28]. Dostupné na:

<<https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement>>

21. Office of the United State Trade Representative, *FACT SHEET Modernizing NAFTA into a 21st Century Trade Agreement*. [internetový zdroj]. Washington D.C., 2019. Dostupné na: <<https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement/fact-sheets/modernizing>>
22. THE BALANCE, *US Imports and Exports with Components and Statistics*, [internetový zdroj]. New York, 2019. Dostupné na internete: <<https://www.thebalance.com/u-s-imports-and-exports-components-and-statistics-3306270>>
23. TRADING ECONOMICS, *United States Export*, [internetový zdroj]. 2019. Dostupné na internete: <<https://tradingeconomics.com/united-states/exports>>
24. MONTHLY U.S. INTERNATIONAL TRADE IN GOODS AND SERVICES, [internetový zdroj]. 2019. Dostupné na internete: <https://www.census.gov/foreign-trade/Press-Release/current_press_release/ft900.pdf>
25. UNITED STATES CENSUS, *Top Trading Partners*, [internetový zdroj]. New York, 2019. [cit. 2019-04-21]. Dostupné na internete: <<https://www.census.gov/foreign-trade/statistics/highlights/top/top1712yr.html>>
26. ITA, *Annual data*. [online]. 2019. [cit. 2019-02-05]. Dostupné na internete: <<http://tse.export.gov/tse/TSEHome.aspx>>
27. TREASURY. [online]. 2019. [cit. 2019-04-22]. Dostupné na internete: <https://treasurydirect.gov/govt/reports/pd/pd_debtposactrpt_0518.pdf>
28. SITA, Pravda, *Verejný dlh USA prekročil hranicu 22 miliónov dolárov*. [online]. Bratislava, 2019. [cit. 2019-04-25]. Dostupné na internete:

<<https://spravy.pravda.sk/ekonomika/clanok/501990-verejny-dlh-usa-prekrocil-hranicu-22-bilionov-dolarov/>>

29. TARS, TREND, *USA čaká pád do recesie už o dva roky, zhoduje sa väčšina ekonómov*. [online]. 2018. [cit. 2019-04-25]. Dostupné na internete: <<https://www.etrend.sk/ekonomika/usa-caka-pad-do-recesie-uz-o-dva-roky-zhoduje-sa-vacsina-ekonomov.html>>